

ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ
ЗАКЛАД «МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ
ПЕРСОНАЛОМ»

МАУП

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ
З ДИСЦИПЛІНИ**

„ Патентознавство в сфері ІТ ”

КИЇВ — 2018

ЗМІСТ

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА	5
МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ СРС.....	9
I. САМОСТІЙНА РОБОТА, ЩО ЗАБЕЗПЕЧУЄ ПІДГОТОВКУ ДО ПОТОЧНИХ АУДИТОРНИХ ЗАНЯТЬ.....	14
III. МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ТА ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УМОВ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ДИСЦИПЛІНИ «ПАТЕНТОЗНАВСТВО В СФЕРІ ІТ»	31
IV. КОНТРОЛЬ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ДИСЦИПЛІНИ «ПАТЕНТОЗНАВСТВО В СФЕРІ ІТ»	32
IV. РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО КРИТЕРІЇВ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ ДИСЦИПЛІНИ «ПАТЕНТОЗНАВСТВО В СФЕРІ ІТ».....	33
ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ДИСЦИПЛІНИ «ПАТЕНТОЗНАВСТВО В СФЕРІ ІТ»	34
III. ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ	40
IV. ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ	43
V. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ	47
VI. ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ.....	59
НОРМАТИВНІ АКТИ	81
VIII. МІЖНАРОДНІ УГОДИ ДЕРЖАВ-УЧАСНИЦЬ СНД.....	82
IX. ЗАГАЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО У СФЕРІ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ:.....	84
IX. СПЕЦІАЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО УКРАЇНИ У СФЕРІ АВТОРСЬКОГО ПРАВА І СУМІЖНИХ ПРАВ:.....	88
X. ЛІТЕРАТУРА:.....	99

Підготовлено кандидатом пед. наук, і доцентом Т.О.Столяровою .

Затверджено на засіданні кафедри вищої і прикладної математики
(Протокол № 3 від 26.03.2018 р.)

*Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління
персоналом*

Столярова Т.О. Методичні рекомендації щодо забезпечення
самостійної роботи студентів з дисципліни „ Патентознавство в сфері ІТ”. —
К.: МАУП, 2018. — 102 с.

В рекомендаціях містяться основні теоретичні відомості з дисципліни „
Патентознавство в сфері ІТ”, варіанти завдань контрольної роботи з
дисципліни, вказівки до її виконання, зразки їх розв’язування, питання для
самоконтролю та список літератури .

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Самостійна робота студентів—важлива форма навчального процесу в сучасному навчанні. Під час навчального процесу вона здійснюється за межами аудиторних занять, коли студент змушений індивідуально опановувати знання, використовуючи при цьому певні вказівки викладача. Самостійна робота набуває пріоритетного значення в навчальному процесі. Сьогодні у зв'язку з упровадженням сучасних технологій навчання, відбувається переорієнтація зі звичайного інформування студентів, запам'ятовування ними значного обсягу інформації на всебічний розвиток особистості, самостійне здобуття знань, набуття певного досвіду індивідуальної науково-творчої роботи тощо. Самостійна робота дає можливість студенту реалізувати головні завдання індивідуальної роботи при вивченні дисципліни «Патентознавство в сфері ІТ» — добитися засвоєння студентом програмного матеріалу, уміння знаходити й аналізувати відповідну навчальну та наукову літературу, виділяти найголовніше, робити правильні висновки й узагальнення, формувати власний погляд на проблеми.

Правильно організована самостійна робота дає можливість розширити і систематизувати свої знання, раціонально використовувати вільний час, самостійно контролювати й оцінювати індивідуальну працю, підвищує результативність засвоєння знань.

Слід підкреслити, що ефективна самостійна робота можлива лише за умови відповідного методичного забезпечення навчання, тобто підготовлених методичних рекомендацій, списків джерел та літератури, тематики семінарів, рефератів, а також — уміння викладачів правильно визначити обсяг і структуру змісту навчального матеріалу, який виноситься на самостійне опрацювання, організувати індивідуальну діяльність студентів.

Випускники шкіл приходять до навчальних закладів, маючи різний рівень підготовки до самостійної роботи. Натомість успішність навчання передбачає певну попередню підготовленість самих студентів до пізнавальної діяльності, наявність у них необхідного мінімального рівня

теоретичної та практичної готовності до самостійної навчальної роботи. Її ефективна організація вимагає розвитку в студентів таких якостей, як воля, наполегливість, активність, цілеспрямованість, дисциплінованість, сумлінність, бажання та здатність проводити самостійну роботу. Чимало залежить від всебічного розвитку особистості, результатом якого є потяг до знань, прагнення постійного вдосконалення.

Вивчення дисципліни «Патентознавство в сфері ІТ», включає в себе різні форми самостійної роботи (засвоєння, конспектування й опрацювання лекційного матеріалу, роботу з документальними історичними джерелами та літературою, індивідуальне написання реферату, підготовку до семінару, заліку та іспиту). Оскільки всі форми навчання мають бути націлені на глибоке вивчення курсу, дуже важливо знайти раціональне співвідношення між ними, досягти їх високої ефективності.

Самостійна робота студентів (далі — СРС) є складовою навчального процесу і основним засобом опанування навчального матеріалу дисципліни «Патентознавство в сфері ІТ» в час, вільний від обов'язкових навчальних занять.

Мета СРС дисципліни «Патентознавство в сфері ІТ» — сприяти засвоєнню в повному обсязі навчальної програми та формуванню самостійності як особистісної ознаки та важливої професійної якості в сфері ІТ, сутєсть якої полягає в умінні систематизувати, планувати та контролювати власну діяльність в сучасному цифровому сіспільстві.

Завдання СРС дисципліни «Патентознавство в сфері ІТ» — вивчення тем, питань, винесених на самостійне опрацювання студентами в дисципліні «Патентознавство в сфері ІТ», засвоєння певних знань, умінь, навичок, закріплення та систематизація здобутих на лекціях та інших аудиторних заняттях знань, їх застосування при виконанні практичних завдань та творчих робіт, виявлення прогалин у системі знань із предмета, забезпечення підготовки студентів до поточних аудиторних занять.

Зміст СРС дисципліни «Патентознавство в сфері ІТ» визначається навчальними програмами, робочими навчальними програмами з дисциплін “Право інтелектуальної власності”, “Інтелектуальна власність”, цими методичними матеріалами та методичними матеріалами до практичних і семінарських занять з названих дисциплін.

СРС виконується згідно з методичними вказівками та переліком тем і завданнями до них, в яких даються теми рефератів, доповідей, колоквиумів, задачі та тестові завдання. До кожної теми рекомендовано літературу.

Індивідуальна робота дисципліни «Патентознавство в сфері ІТ» До індивідуальної роботи відносяться творчі й індивідуальні навчально-дослідні завдання: - виконання розрахунково-аналітичних робіт, курсових та дипломних проектів; - дослідження практичних ситуацій; - підготовка реферативних матеріалів на актуальні теми з елементами наукового дослідження та його презентація; - власних досліджень до олімпіад, конференцій; - написання есе; - складання і розв’язування задач; - розробка моделей, явищ і процесів; - анотація опрацьованої додаткової літератури; - розробка і розв’язування тестових завдань; - розробка поурочних планів і конспектів уроків; - порівняльна характеристика вивчених явищ, процесів тощо; - написання творів, газетних статей, складання віршів, розробка сценаріїв, літературні переклади; - виконання в індивідуальному порядку вправ різного рівня складності; - анотація прочитаної літератури з елементами науково-дослідної роботи; - пошук в комп’ютерних мережах додаткового навчального матеріалу до запропонованих викладачем тем; - анотації до відеофільмів, переглянутих у відео-лабораторіях; аналіз шкільних підручників; - збір інформації та ознайомлення із зарубіжним досвідом, що стосується певної навчальної проблеми; Самостійна та індивідуальна робота студентів забезпечується всіма навчально- методичними засобами, необхідними для вивчення конкретної навчальної дисципліни чи окремої теми: підручниками, навчальними та навчально-методичними посібниками,

методичними рекомендаціями (вказівками), практикумами, конспектами лекцій, навчально-лабораторним обладнанням, електронно-обчислювальною технікою, науковою літературою та періодичними виданнями.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ СРС

З урахуванням змісту, цілей та завдань, що вирішуються у процесі СРС дисципліни «Патентознавство в сфері ІТ», вирізняються чотири її основних види:

I — СРС, що забезпечує підготовку до поточних аудиторних занять і вивчення окремих тем або питань, передбачених для самостійного опрацювання;

II — пошуково-аналітична робота;

III — наукова робота;

IV — навчально-виробнича практика.

Види та форми СРС дисципліни «Патентознавство в сфері ІТ».

Форма контролю та звітності

I. Підготовка до поточних аудиторних занять

1.1. Опрацювання прослуханого лекційного матеріалу, обов'язкових та додаткових літературних джерел

1.1. Активна участь у різних видах аудиторних занять

1.2. Вивчення окремих тем або питань, передбачених для самостійного опрацювання

1.2. Перевірка правильності виконаних завдань під час консультацій та аудиторних занять

Виконання домашніх завдань, написання рефератів, підготовка доповідей

Перевірка правильності виконання завдань, написання рефератів, заслуховування доповідей

1.4. Виконання та письмове оформлення завдань, тестів

1.4. Перевірка правильності виконання завдань і тестів під час аудиторних занять та консультацій

1.5. Підготовка до колоквиумів 1.5. Участь у колоквиумах

1.6. Підготовка до семінарських, практичних занять

1.6. Активна участь у семінарських, практичних заняттях

- 1.7. Підготовка до контрольних робіт
- 1.7. Перевірка контрольних робіт
- 1.8. Підготовка до модульного контролю та інших форм поточного контролю
- 1.8. Написання та перевірка контрольної роботи, тестування тощо
- 1.9. Підготовка до виконання

Комплексної контрольної роботи (ККР) дисципліни

«Патентознавство в сфері ІТ»

- 1.9. Виконання ККР
- II. Пошуково-аналітична робота
  - 2.1. Пошук та огляд літературних джерел за заданою проблематикою
    - 2.1. Доповідь за підготовленими матеріалами та їх оцінювання на аудиторних заняттях
    - 2.2. Аналітичний розгляд наукових публікацій
    - 2.2. Доповідь та обговорення результатів виконаної роботи під час аудиторних занять
  - 2. Аналіз конкретних практичних ситуацій, підготовка до участі у ділових, кейсових іграх, виконання ситуаційних вправ і т. п.
  - 2. Участь у ділових, кейсових іграх, виконання ситуаційних вправ тощо
  - 2.4. Практикум з навчальної дисципліни з використанням комп'ютерного програмного забезпечення
  - 2.4. Перевірка правильності виконання завдань
  - 2.5. Вивчення судової практики
  - 2.5. Обговорення результатів виконаної роботи на аудиторних заняттях

III. Наукова робота дисципліни «Патентознавство в сфері ІТ»

Участь у наукових конференціях, семінарах, круглих столах тощо

Доповіді на наукових конференціях, семінарах, круглих столах тощо

2. Підготовка наукових публікацій (наукових статей, тез тощо)

2. Обговорення з викладачем підготовлених матеріалів, подання до друку

Виконання завдань у межах наукових досліджень Кафедри цивільно-правових дисциплін

Використання матеріалів у звіті з науково-дослідної роботи (НДР) кафедри

4. Підготовка наукових робіт до участі у Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт

4. Участь у Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт

IV. Навчально-виробнича практика дисципліни «Патентознавство в сфері ІТ»

4.1. Проходження навчально виробничої практики на підприємствах, в організаціях та збір матеріалів за тематикою дисциплін дисципліни «Патентознавство в сфері ІТ»

4.1. Захист звіту за результатами практики

Для реалізації СРС у процесі вивчення навчальної дисципліни студенти виконують завдання різних типів і рівнів складності. Студенту пропонуються типи завдань, які передбачають отримання матеріального результату.

Перший рівень СРС дисципліни «Патентознавство в сфері ІТ» забезпечує засвоєння предметних знань, основних понять та термінів, видів та способів діяльності, формування навичок, умінь, але не передбачає самостійного застосування набутого;

Другий рівень СРС дисципліни «Патентознавство в сфері ІТ» формує певні навички та вміння самостійно застосовувати засвоєнізнання для виконання певних завдань:

– виконання вправ, тестів, розв'язання правничих ситуацій за

лекційними матеріалами теми;

– підготовка контрольних запитань для перевірки рівня засвоєння навчального матеріалу теми;

– узагальнення теоретичних матеріалів за допомогою опорно-інформаційних схем;

– підготовка письмових робіт аналітичного характеру за тематичними матеріалами (рефератів, роз'яснень, консультацій) тощо.

Третій рівень дисципліни «Патентознавство в сфері ІТ» передбачає самостійний інформаційний пошук, прийняття самостійних рішень та творчий рівень застосування набутих знань, навичок, умінь:

– підготовка пропозицій щодо змін у чинному законодавстві;

– підготовка тез доповіді, пропозицій, роз'яснень щодо практик

застосування господарського законодавства тощо. Перевага

надається завданням, які забезпечують алгоритмічно-дійовий та творчий рівень засвоєння знань, серед яких: завдання на вміння розв'язувати задачі; аналізувати ситуації, випадки. Факт виконання таких завдань свідчить про прагнення студентів до самореалізації та професійної рефлексії в процесі навчання.

У процесі самостійної підготовки до практичних занять студенти повинні опрацювати прослуханий лекційний матеріал, всебічно розглянути зміст питань, що виносяться на заняття, опрацювати навчальну літературу, відповідні нормативно-правові акти, опрацювати питання, які винесені на самостійне вивчення. Перевірку засвоєння знань студенти здійснюють за допомогою контрольних питань для опрацювання лекційного матеріалу і підготовки до практичних занять, які охоплюють основні положення, що підлягають засвоєнню студентам відповідно до кожної теми дисципліни «Патентознавство в сфері ІТ».

Кожна тема, яка виносяться на самостійне вивчення, передбачає кілька практичних і тестових завдань. **Практичні завдання** включають в себе підготовку до тематичних колоквиумів, написання рефератів та

доповідей за заданими темами, задачі й тестові завдання.

При підготовці до тематичного колоквиуму вивченню підлягають нормативно-правові акти у сфері регулювання відносин інтелектуальної власності. Окрему увагу слід приділити засвоєнню рекомендованої основної та додаткової літератури за кожною темою.

Одним із важливих засобів у засвоєнні знань є написання рефератів. Написання реферату повинне починатись із кладання родуманого змісту, який складається зі вступу, 2–? розділів, які можуть ділитись на підрозділи. У вступі визначається мета і завдання, об'єкт і предмет дослідження, практичне і теоретичне значення теми.

В основній частині розкривається зміст досліджуваної проблеми. Робота повинна завершуватись **висновками**, в яких викладаються основні результати дослідження. Важливим засобом у засвоєнні знань студентами є вирішення задач-казусів, яке повинно носити творчий, аналітичний та самостійний характер з детальним обґрунтуванням рішень.

При вирішенні задач студент:

- уважно та ретельно аналізує фактичні обставини справи, викладені в умовах задачі;

- визначає необхідний інститут права інтелектуальної власності, підбирає відповідні нормативно-правові акти, що регулюють ці правовідносини;

- дає обґрунтовані відповіді, консультації, вирішуючи справу по суті.

I. САМОСТІЙНА РОБОТА, ЩО ЗАБЕЗПЕЧУЄ ПІДГОТОВКУ ДО ПОТОЧНИХ АУДИТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Основними формами СРС дисципліни «Патентознавство в сфері ІТ»у процесі підготовки до аудиторних занять є:

- уважне слухання і конспектування лекцій;
- робота над конспектами лекцій, планами практичних занять;
- вивчення навчального матеріалу з підручників, навчальних посібників, робота з нормативно-правовими актами;
- опрацювання матеріалу за першоджерелами, науковою і спеціальною літературою;
- конспектування самостійно вивченого матеріалу, підготовка доповідей, рефератів, написання курсових робіт;
- активна участь у практичних заняттях, колоквіумах.

ЛЕКЦІЇ

Лекція дисципліни «Патентознавство в сфері ІТ»- ("лекція" латинською мовою означає "читання") — систематичне, цілісне, аргументоване, усне викладення навчального матеріалу. Однак курс лекцій не може дати вичерпних знань з будь-якої дисципліни, включаючи і з історію України. Найголовнішим її завданням є викладення основ української історії. Подальшу роботу студент повинен виконувати самостійно. Провідна роль під час лекції, безумовно, належить викладачу. Разом із тим ефективність лекції залежить не тільки від її якості, досвіду та майстерності викладача, а й від умінь студентів її слухати, розуміти та записувати. Якість засвоєння змісту лекції студентами значною мірою зумовлена їх особистою увагою, зацікавленістю, прагненням опанувати лекційний матеріал.

Саме на лекції студент одержує перший поштовх до закладання основ самостійної роботи. Лекції передують самостійній роботі, визначають її зміст. Як правило, лектори викладають найважливіші та найважчі для засвоєння питання, ознайомлюють студентів з різними поглядами на ту чи іншу проблему історії України, зі змістом наукових дискусій, оминаючи питання, які достатньо висвітлені в навчальних книгах. За таких умов самостійна робота стимулюється вже у процесі слухання лекції. Адже викладач змушує студентів активно думати, брати участь у процесі вирішення поставленої конкретної проблемної ситуації, самостійно відкривати для себе наукові проблеми, а не отримувати їх лише в готовому вигляді.

Слухання лекції дисципліни «Патентознавство в сфері ІТ»— це певний творчий процес, розумова робота студентів, яка супроводжується підготовкою до активного сприйняття інформації. Правильне слухання передбачає проникнення в зміст кожної думки, кожного слова викладача. Слухаючи лекцію, студент сприймає матеріал, осмислює й прагне його зрозуміти. Важлива особливість лекції — здатність зосереджуватись одночасно на кількох об'єктах, що дає студенту можливість конспектувати думки викладача, продовжуючи його слухати. Необхідно уважно стежити не

тільки за логікою міркувань лектора, а й за виразом обличчя, інтонаціями його голосу, жестами, що допомагає краще розуміти й засвоювати зміст лекції.

Новий лекційний матеріал дисципліни «Патентознавство в сфері ІТ» краще засвоюється й запам'ятовується, коли він спирається на певні попередні знання, логічно пов'язаний з ними, доповнює й розвиває їх. У зв'язку з цим студентам, які вивчають дисципліни «Патентознавство в сфері ІТ», для того щоб краще підготуватися до чергової лекції, необхідно глибоко усвідомити зміст попередньої, уважно прочитавши свої записи та відповідний розділ підручника, а також ознайомитися з матеріалом наступної лекції з метою встановлення смислового та логічного зв'язку між ними. Щоб активізувати роботу студентів, зробити її цілеспрямованішою, деякі викладачі напередодні лекції пропонують спеціальні завдання, спрямовані на зіставлення різних думок, на порівняння різних підходів, на добір фактичного матеріалу тощо. Таким чином, у процесі попередньої підготовки до лекції студенти отримують певне уявлення про матеріал, який під час лекційних занять потрапляє на вже підготовлений ґрунт. Це дає змогу підвищити ефективність сприйняття лекції, зробити її конспектування більш змістовним.

Лекцію дисципліни «Патентознавство в сфері ІТ» необхідно не тільки уважно слухати, а й обов'язково записувати. За правильної організації самостійної роботи одночасне конспектування та слухання лекції посилює увагу студента. Конспектування— важлива складова самостійної роботи. Конспектування змісту лекцій дисциплінує мислення студента, активізує роботу пам'яті, полегшує запам'ятовування, створює основу для подальшого відтворення матеріалу. Вміло написаний конспект дає змогу легко згадати лекцію, вільно орієнтуватися в її змісті. Все це допомагає в подальшому самостійному вивченні дисципліни «Патентознавство в сфері ІТ», в тому числі при підготовці до семінарських занять та іспитів.

Конспектування лекції дисципліни «Патентознавство в сфері ІТ» — досить складна форма самостійної роботи, оскільки вона обмежена в часі, протягом якого необхідно зробити запис. Деякі студенти не записують зміст лекції, доводячи, що її конспектування заважає уважно слухати викладача, сподіваючись запам'ятати або використати записи однокурсників. Натомість, враховуючи, що конспект є індивідуальною роботою, а кожному запису притаманні певні особливості, студент повинен створювати його самостійно. Інші студенти, навпаки, не бажаючи глибоко вникати в зміст інформації, намагаються записати лекцію майже дослівно. При цьому ігнорується той факт, що записування не повинно бути механічним, що воно має не заважати, а допомагати студентові зосереджувати увагу. Усі ці підходи є помилковими, адже блокуються активне сприймання, робота власної думки під час лекції, а витрата часу є непродуктивною.

Розумова робота студента під час конспектування лекції полягає в тому, щоб чітко зрозуміти тему і план викладу матеріалу, вміти відрізнити істотне від другорядного, усвідомити зв'язок між окремими положеннями, засвоїти закономірності, гіпотези, оцінки та висновки.

Щоб виділити в лекції найсуттєвіше для конспектування, студентам необхідно уважно стежити за характером викладу матеріалу. Тоді неважко помітити, що найважливіші думки виділяються лектором різними прийомами — темпом мови, інтонацією, повторами, безпосереднім підкресленням тощо. Як правило, чим складніший зміст лекції, тим повільніше вона викладається. Її швидкість уповільнюється на тому місці, де рекомендується зробити запис.

З метою прискорення темпу конспектування, звільнення часу для розумового сприймання змісту лекції застосовуються скорочення окремих слів. Як правило, при конспектуванні лекції студенти використовують власну систему скорочень, яка виробляється поступово й постійно вдосконалюється. У зв'язку з цим рекомендуємо дотримуватися деяких корисних порад.

Разом із тим важливо, щоб такі скорочення не ускладнили читання власних записів. Адже випадкові скорочення (особливо найменувань, імен)

приводять до того, що через певний час їх важко чи взагалі неможливо зрозуміти. У результаті конспект стає незрозумілим. Тому найзручніше спочатку подати термін чи словосполучення повністю, а в дужках чи на полях — його скорочений варіант. У такому разі місце запису першого скорочення можна буде легко знайти.

Конспект лекції дисципліни «Патентознавство в сфері ІТ» бажано опрацьовувати того ж дня, коли вона була прослухана. Необхідно уважно прочитати записане, підкреслити чи якимось виділити найголовніше.

Отже, студент повинен сумлінно працювати до лекції, під час лекції та після лекції. Слід зазначити, що вміння слухати, засвоювати, конспектувати й опрацьовувати лекцію дається не одразу, а набувається з досвідом, завдяки наполегливості та працьовитості студентів. Проте цими навичками повинен оволодіти кожний студент, який прагне вивчати не тільки дисципліни «Патентознавство в сфері ІТ», а й інші предмети.

Необхідно підкреслити, що лекції з дисципліни «Патентознавство в сфері ІТ» читаються в тісному зв'язку з семінарськими заняттями.

Особливості самостійної підготовки студентів до семінарських занять дисципліни «Патентознавство в сфері ІТ»

Семінар— форма начального процесу, вид практичних занять, який передбачає обговорення під керівництвом викладача підготовлених студентами доповідей і повідомлень чи проблемного питання, участь студентів у дискусіях, виступи з доповненнями до відповідей колег. На семінарах студенти розширюють, поглиблюють і зміцнюють набуті на лекціях і під час самостійної роботи знання, накопичують у пам'яті нові факти, положення, вчать критично аналізувати документи і матеріали, набувають навиків публічних виступів, ведення дискусії, обстоювання власних поглядів, виробляють уміння користуватися науковою термінологією й поняттями. Участь у підготовці й обговоренні питань, які виносяться на семінарське заняття, допомагає глибше засвоїти історію

України, розвиває самостійність у підходах до аналізу актуальних питань соціально-економічного, суспільно-політичного, культурного та релігійного розвитку на різних етапах вітчизняної історії.

Особливістю проведення семінарського заняття є те, що воно безпосередньо пов'язане із самостійною роботою, передбачає вироблення студентом власного погляду на конкретну проблему, формування самостійного мислення. Кожен студент повинен усвідомити, що семінар проводиться не лише заради перевірки й оцінювання успішності його знань. У процесі практичної роботи необхідно прагнути з'ясувати причини власних успіхів і невдач, використовувати позитивний досвід своїх колег, щоб надалі ще ефективніше проводити самостійну роботу. Важливо, щоб на кожному семінарському занятті активно працювало якомога більше студентів.

При підготовці до семінарських занять важливою є робота з першоджерелами, яка обов'язково має поєднуватися з вивченням літератури з історії України. Це один із найважливіших засобів навчання, який передбачає читання текстів підручників, посібників, наукових статей, довідкової літератури, що вимагає активної розумової діяльності. У процесі формування самостійних навчальних умінь і навиків студент має бути залучений до такої діяльності, у ході якої читання текстів з історії України буде спрямоване на розуміння смислу прочитаного й разом із тим на стимулювання пізнавальної активності та мотивації навчання. За таких умов студент буде не лише читати необхідну література, а й використовуватиме її як джерело знань. Щоб успішно справитися з цим завданням, студент повинен оволодіти відповідною методикою самостійної роботи.

Творча, раціональна робота з книгою з метою глибокого та міцного засвоєння знань передбачає, по-перше, оволодіння методикою читання, по-друге, вміння аналізувати текст і записувати його. Якість засвоєння прочитаного тексту значною мірою залежить від уміння: а) правильно читати; б) розуміти, усвідомлювати й закріплювати прочитане; в) відчувати, переживати прочитане.

Головними видами читання є: попереднє — загальне ознайомлення з книгою (за зовнішніми ознаками); повне читання тексту з метою засвоєння основних ідей та логіки змісту книги; повторне читання (якщо повне читання виявилось недостатнім для засвоєння прочитаного); часткове читання з метою вивчення додаткової літератури, необхідної для уточнення змісту матеріалу книги.

З метою цілеспрямованої та ефективної роботи з текстом варто скористатись такими порадами:

1. Не переписуйте цілі речення чи абзаци; краще виписуйте ключові думки, ідеї.

2. Затримуйте увагу на вступному реченні кожного абзацу, особливо, коли це великі абзаци.

3. Не пропускайте так звані слова-сигнали ("отже", "таким чином", "підбиваючи підсумки" тощо), які застосовуються для того, щоб загострити увагу на чомусь важливому. Уміння виділяти слова-сигнали в підручниках, посібниках, статтях дуже важливе для розвитку здатності засвоювати прочитаний матеріал у всій його смисловій цілісності, тобто не спрощуючи й не пропускаючи висновків та оцінок автора.

4. Уважно ознайомтеся з висновками автора.

5. Одразу після прочитання перевірте, що ви запам'ятали, і відобразіть ключові думки, факти, власні оцінки у вигляді послідовної схеми змісту тексту.

Підготовка реферату дисципліни «Патентознавство в сфері ІТ»

Складовою самостійної роботи дисципліни «Патентознавство в сфері ІТ» є написання реферату. У процесі підготовки до семінарського заняття використовують реферат у формі письмового оформлення доповіді на конкретну тему. За змістом він нагадує тематичний конспект, але, крім того, це ще й закінчена самостійна робота. Адже реферат — це спроба розібратися в тій чи іншій проблемі глибше, можливість самостійно подивитись на історичні події, явища, процеси, з'ясувати те, що раніше залишалося

непоміченим. Водночас підготовка реферату дає змогу студентові впевненіше орієнтуватися в джерелах та літературі з обраної теми, створює умови для комплексного використання навичок роботи з літературою, розвиває аналітичне, самостійне мислення, вчить логічно й аргументовано висловлювати на письмі свою думку тощо. Реферат повинен відображати знання студентом певної важливої проблеми з історії України, засвідчити вивчення ним спеціально відібраних історичних джерел і літератури з конкретного питання, його вміння оформлювати довідковий апарат, список використаних джерел і літератури.

Починаючи роботу, студенту насамперед необхідно чітко сформулювати тему, продумати, які питання та в якій послідовності треба розкрити. Оскільки при написанні реферату з історії України студентам доводиться вивчати й аналізувати певні історичні відрізки часу, при поділі тексту на структурні частини рекомендується застосовувати проблемно-тематичний принцип. Він дає можливість студенту враховувати особливості вибраної теми і в процесі написання успішно вирішувати всі складові загальної проблеми.

Важливу роль у написанні реферату відіграє правильна його побудова, тобто збереження належних пропорцій між окремими частинами роботи. У вступі необхідно обґрунтувати вибір теми — вказати, чому нині виникає необхідність у вивченні та висвітленні цієї проблеми, що може бути пов'язане з певними факторами суспільно-політичного життя, а також визначити завдання, яке автор прагне розв'язати. В основній частині реферату формулюється головний зміст тексту. Виклад матеріалу має бути логічним, послідовним, без повторів, зайвої констатації загальновідомих фактів, особистих емоцій автора. Головну увагу слід зосередити на пошуку належних аргументів для розкриття поставленої проблеми. Вони можуть бути підкріплені посиланнями на джерела чи результати досліджень учених. За необхідності студент може процитувати якийсь важливий фрагмент документа, обов'язково подавши його в лапках і точно вказавши в посиланні (укінці цитати або

у виносках внизу сторінки) джерело, з якого взята цитата. При цьому не допускаються будь-які зміни у формулюванні цитати. Слід підкреслити, що цитати є особливою формою фактичного матеріалу. Вони використовуються для того, щоб без перекручень передати думку автора першоджерела, для створення системи доказів, потрібних для характеристики явища чи події, що вивчаються, а також для підкріплення окремих тверджень самого автора реферату. Однак зловживати цитатами не слід, оскільки це зіпсує загальне враження від роботи. Їх кількість має бути оптимальною, тобто визначатися потребами розроблення теми реферату.

Отже, основне завдання вищої освіти полягає у формуванні творчої особистості, здатної до саморозвитку, самоосвіти, інноваційної діяльності. Вирішення цього завдання навряд чи можливо тільки шляхом передачі знань в готовому вигляді від викладача до студента. Необхідно перевести студента з пасивного споживача на активного знань їх творця, що вміє сформулювати проблему, проаналізувати шляхи її вирішення, знайти оптимальний результат і довести його правильність. Самостійна робота студентів є не просто важливою формою освітнього процесу, а повинна стати його основою. Це передбачає орієнтацію на активні методи оволодіння знаннями, розвиток творчих здібностей студентів, перехід від поточного до індивідуалізованого навчання з урахуванням потреб і можливостей особистості. Мова йде не просто про збільшення кількості годин на самостійну роботу. Посилення ролі самостійної роботи студентів означає принциповий перегляд організації навчально-виховного процесу у ВНЗ, який має будуватися так, щоб розвивати вміння вчитися, формувати у студента здатності до саморозвитку, творчого застосування отриманих знань, способів адаптації до професійної діяльності у сучасному світі.

Тести дисципліни «Патентознавство в сфері ІТ»

Хоча інтерес до тестів останнім часом зріс, ситуація з ними в українській освіті не покращилася. Вчені та викладачі то заперечують тести, то тепер повсюдно створюють їх. Удавана простота створення тестів і

зрослий попит на них породили безліч неякісних матеріалів. Викладачам належить самостійно оволодіти навчальними основами розробки завдань у тестовій формі і тестів і основами теорії та методики тестування. Педагогічні завдання виконують як навчальні, так і контролюючі функції.

Навчальні завдання застосовують учні для активізації власного вчення, засвоєння навчального матеріалу, саморозвитку, а також застосовують педагоги для навчання учнів. Це свідчить про навчальний потенціал завдань. Контролюючі завдання застосовуються, навпаки, викладачем або перевіряючими органами після закінчення навчального року, або іншого певного циклу (семестри), з метою діагностики рівня і структури підготовленості. Більша частина завдань може використовуватися для навчання та для контролю. При оцінці завдання тестологи, на відміну від викладачів з окремих предметів, беруть до уваги не тільки коректність змісту, а й інші вимоги. До завдань у тестовій формі ставляться такі вимоги: логічна форма висловлювання; правильність форми; стислість; наявність певного місця для відповідей; правильність розташування елементів завдання; однаковість правил оцінки відповідей; однаковість інструкцій для всіх під час тестування; адекватність інструкції формі та змісту завдання. Логічна форма висловлювання є універсальною формою чіткого вираження думки людиною, здатною виявити знання з досліджуваної навчальної дисципліни. Ця форма в багатьох випадках замінює питання. Навчальні питання багатослівні і породжують відповіді, повні і неповні, правильні і неправильні, різні за формою, змістом та структурою, внаслідок чого оцінка таких відповідей потребує обов'язкової участі викладача і супроводжується деякою часткою суб'єктивізму.

Питання і відповіді на них іноді бувають настільки невизначеними і багатослівними, що для виявлення їх істинності потребуються великі витрати інтелектуальної енергії, в той час як технологічна методика тестування передбачає чітку і швидку диференційованість відповідей. У цьому сенсі традиційні питання і відповіді не технологічні; їх не рекомендується

включати до тесту. Логічна перевага завдання в тестовій формі полягає в можливості його природного перетворення, після відповіді студента, в форму істинного або хибного висловлювання. Технологічна перевага завдань тестової форми проявляється в їх відповідності вимогам автоматизації рутинних компонентів навчання і контролю знань. Якщо в кожному завданні автоматично ставити, в залежності від відповіді, «1» або «0», то легко бачити переваги, що випливають із застосування такої оцінки, заснованої на дво-значній логіці. Це дозволяє швидко реєструвати відповіді і об'єктивно їх оцінювати по заздалегідь розробленими правилами, що застосовуються до всіх однаково, без винятків. Завдання в тестовій формі легко вводяться в комп'ютер, компактно проектуються на екран монітора, добре розрізняються за формою та змістом. Семантична перевага завдань полягає в кращому розумінні їх змісту і значення. Це пов'язано, по-перше, зі словесним складом завдання в тестовій формі: сенс тестового затвердження вловлюється завжди краще, ніж сенс питання. У тестових ствердженнях немає жодного зайвого слова і навіть знаку, в той час як питання вимагає ряду додаткових слів і знаків для вираження необхідного сенсу, значення та інтонації.

Правильна форма завдань – це засіб упорядкування і ефективної організації змісту тесту. Організація передбачає аналіз змісту навчальної дисципліни, класифікацію навчального матеріалу, встановлення між тематичних і між предметних зв'язків, укрупнення дидактичних одиниць, подання цих одиниць через елементи композиції завдань. Форма завдань правильна, якщо вона дозволяє точно висловити зміст, зрозуміла для всіх під час тестування, виключає можливість появи помилкових відповідей за формальними ознаками. Якщо до завдань даються готові відповіді на вибір (зазвичай один правильний і інші неправильні), то такі завдання краще називати завданнями з вибором однієї правильної відповіді. Логічною основою цієї форми є закон виключеного третього, вперше сформульований Аристотелем. Вибір правильної відповіді дає істинне судження, а вибір

неправильної – помилкове судження. Третього не дано. З цього випливає методичне правило: в кожному завданні з вибором однієї правильної відповіді останній повинен бути, що надає однозначність задуму самого завдання і не допускає суперечливих тлумачень у тих хто проходить тестування. Інший варіант завдань цієї ж, першої форми, де є вже не одна, а кілька правильних відповідей. Це завдання з вибором кількох правильних відповідей. І ще один, третій варіант завдань цієї ж форми використовується для перевірки порівняльних знань – з вибором однієї, найбільш правильної відповіді з деякого числа відповідей, правильних в різному ступені. Кожен варіант завдань першої форми можна розділити на такі види, як завдання з двома, трьома, чотирма, п'ятьма і більше відповідями. Дотримання закону виключеного третього накладає логічну заборону на застосування таких відповідей, як «правильної відповіді немає», «всі відповіді правильні» або «всі відповіді неправильні», які в практиці все ще зустрічаються. У другій формі завдання сформульовано так, що готової відповіді немає, кожному під час тестування доводиться вписувати відповідь самому, в відведеному для цього місці. Такі завдання можна назвати завданнями відкритої форми. Після доповнення завдання певною відповіддю виходить істинне або помилкове висловлювання. Завдання, де елементам однієї множини потрібно поставити у відповідність елементи іншої множини, можна назвати завданнями на встановлення відповідності. Це третя форма. І, нарешті, в тих випадках, коли потрібно встановити правильну послідовність обчислень, дій, кроків, операцій, термінів у визначеннях використовуються завдання на встановлення правильної послідовності. Це четверта форма завдань. Кожна з перерахованих форм дозволяє перевірити специфічні види знань, а також потребує відповідні їм контрольні матеріали. Вибір форм залежить від мети тестування і змісту тексту, від технічних можливостей і рівня підготовленості викладачів в області теорії і методики тестового контролю знань.

Стислість завдань у тестовій формі впливає з переваг логічної

форми висловлювання, тому завдання завжди коротше задач і питань. Стислість забезпечується ретельним підбором слів, символів, графіків, що дозволяють мінімумом засобів добиватися ясно сті сенсу змісту завдання. Виключаються повтори, малозрозумілі, рідковживані, а також невідомі для учнів символи, іноземні слова, що ускладнюють сприйняття сенсу. Добре, коли завдання містять не більше одного підрядного речення. Для досягнення стислості завдання краще питати про що-небудь одне. Наявність певного місця для відповідей є однією з ознак завдання у тестовій формі. У завданнях з вибором відповідей – це код (цифри або букви) необхідної відповіді, з числа доданих до кожного завдання. У завданнях відкритої форми відповідь пишеться замість риски, яка слідує за текстом завдання. У завданнях на встановлення відповідності відповіді або пишуться в спеціально відведеному для цього рядку нижче тексту кожного завдання, або фіксуються за допомогою так званої «миші» при комп'ютерному тестуванні. І, нарешті, в завданнях на встановлення правильної послідовності кожен під час тестування ставить ранги в спеціально відведеному для цього місці [5, с. 81].

Правильність розташування елементів завдання є вимогою, що допомагає не витрачати час на визначення місця для відповідей і швидше зафіксувати своє рішення. Однаковість правил оцінки відповідей в рамках прийнятої форми є важливим засобом організації тестування. Жодному під час тестування не дається ніяких переваг перед іншими, всі відповідають на одні й ті ж завдання, всім дається однаковий час. Правила оцінки визначаються заздалегідь і абсолютно однаково застосовуються до всіх під час тесту. Відповідь на завдання являє собою коротке судження, пов'язане за змістом і за формою зі змістом завдання. Критерії правильності відповідей заздалегідь визначаються автором завдання. Оцінювання відповідей за ступенем їх правильності в практиці проводиться рідко, але при необхідності створюються завдання з такими відповідями, які правильні в різному ступені [3, с. 12].

Адекватність інструкції формі і змісту завдання означає взаємну відповідність вказаних компонентів, необхідну для виконання завданням своєї функції. Умова адекватності дозволяє довести до свідомості осіб, які проходять випробування всі вимоги, закладені в змісті завдання. Невідповідність викликає помилку у розумінні сенсу завдання, і відповідно, призводить до помилкових відповідей там, де таким не місце. Корисно дати визначення завдання в тестовій формі: це одиниця контрольного матеріалу, яка може варіюватися за елементами змісту і за складністю, сформульована у позитивній формі пропозиції з невідомим. Підстановка правильної відповіді замість невідомого компонента перетворює завдання в істинне висловлення; підстановка неправильної відповіді призводить до утворення помилкового висловлювання, що свідчить про незнання студентом даного навчального матеріалу.

Оволодіння формою є необхідною, але недостатньою умовою створення повноцінних тестів. Форма надає завданням лише структурну цілісність і визначеність, зовнішню організованість. Завдання в тестовій формі тільки зовні схожі на тестові завдання, а цього недостатньо для їх включення в тест, потрібна ще перевірка тестових формуючих властивостей. Проте, розробка кожного тесту починається з вибору відповідної форми і змісту завдань. Завдання з вибором однієї або кількох правильних відповідей в тестовій практиці поширені досить широко, але і дуже багато критикувалися. З практики проведення вступних іспитів у письмовій формі по тестах можна зробити висновок, що найбільш зручним для автоматизованого контролю знань абітурієнтів, а потім і студентів є завдання з вибором однієї правильної відповіді. Визначено групи принципів композиції завдань з вибором однієї правильної відповіді з числа запропонованих.

ПРИНЦИП ПРОТИРІЧЧЯ – при використанні цього принципу відповіді підбираються так, щоб друга заперечувала першій. Дієслова: *lesen, schreiben, wiederholen, verstehen*: а) перехідні; б) неперехідні. У завданнях з трьома відповідями принцип протилежності проявляється, щонайменше, в

трьох варіантах. У цих завданнях використовується принцип суперечності, який передається схемою «А і не А». Можливість проміжних станів дозволяє збільшити число відповідей: перехідні; неперехідні; зворотні; модальні і т. ін.

ПРИНЦИП ФОРМУВАННЯ – завдання у тестовій формі можна назвати принципом однорідності. Підбираються такі відповіді, які відносяться до одного роду, виду або відображають основні сторони явища. Число відповідей різне. Автором п'єси «Трамвай бажань» є: 1) Міллер; 2) Вільямс; 3) Кокто; 4) Уайльд; 5) Моем. Три відповіді можна поставити в одну колонку. Якщо відповідей чотири і більше, їх краще розташовувати в два стовпці.

ПРИНЦИП КУМУЛЯЦІЇ – він означає, що зміст другої відповіді вбирає в себе (акумулює) зміст першої, зміст третьої – другої, і т. ін. Наприклад: герундій має властивості: а) дієслова; б) дієслова і іменника; в) дієслова, іменника і прислівника. У німецькій мові прикметник узгоджується у а) роді; б) роді, числі; в) роді, числі, відмінку.

ПРИНЦИП ПОЄДНАННЯ – використовується поєднання слів або знаків по два, три, рідше чотири, в кожній відповіді. Службовими частинами мови є: а) прийменники, сполучники, частки; б) частки, сполучники, займенники; в) займенники, частки, прийменники. Краще, коли три відповіді поєднуються по дві: Ядро атома складається з: а) протонів і електронів; б) електронів і нейтронів; в) нейтронів і протонів. Іменник в реченні може бути: а) додатком, означенням; б) означенням, обставиною; в) обставиною, додатком. У реченні дієприкметник вживається у функції: а) підмета і присудка; б) означення і додатка; в) означення і обставини; г) іменника і частини присудка. Окремо від розглянутих принципів формування відповідей треба виділити принцип фасетності в розробці завдань. Фасет – це форма запису кількох варіантів одного і того ж завдання. Застосування фасета дозволяє в процесі контролю виключити списування та інші спотворення, відомі з досвіду проведення іспитів, заліків і інших

традиційних форм перевірки знань. Ідея фасета асоціюється з відомою практикою створення декількох варіантів однаково важких завдань для проведення контрольних робіт. Принцип фасетного змісту завдання є головним при композиції професійно розробляємих тестових завдань; він дозволяє створювати відразу кілька варіантів одного і того ж завдання, а отже, і варіантів тесту. Фасет змісту завдання може мати величезну кількість варіантів. У завданнях з такими елементами є можливість варіації змісту: замість дієслова «писати» в ЕОМ можна ввести тисячу інших дієслів, після чого завдання стає фасетним, тобто має тисячу варіантів, які видаються під час тестування у випадковому порядку. Це як раз одне з тих завдань, яке не боїться розсекречення на прикладі одного – двох дієслів, бо для правильної відповіді треба бути готовим відповісти на будь-який варіант, що дозволяє перевірити знання теми «Перехідні і неперехідні дієслова» у всіх учнів за допомогою одного завдання з паралельними елементами. Зміст тесту залежить від мети перевірки. Якщо потрібно відібрати невелике число найбільш підготовлених студентів, скажемо на олімпіаду, то ясно, що завдання повинні бути важкі, бо тільки за допомогою таких завдань можна відібрати кращих. Якщо ж, навпаки, потрібно відсіяти найслабших, то зробити це краще за допомогою порівняно легких завдань; ті, хто не виконають ці завдання і є найслабші. При необхідності оцінити студентів у всьому діапазоні знань – від нижчого до вищого, в тест доведеться включати завдання легкі, середні і важкі. Всі завдання тесту, незалежно від їх змісту за темами і розділами, розташовуються в порядку зростання труднощі. Певний зміст означає використання в тесті тільки такого контрольного матеріалу, який відповідає змісту навчального курсу; решта змісту в педагогічний тест не включається ні в якому разі. Зміст тесту існує, зберігається і передається в одній з чотирьох форм завдань. Поза тестових форм ні тест, ні його зміст не існують. Поза навчальний зміст в педагогічний тест не включається. Зміст тесту проходить експертизу у досвідчених педагогів, які покликані дати відповідь на головне питання чи можна за допомогою запропонованих

завдань коректно оцінити зміст, рівень і структуру знань у даного контингенту досліджуваних.

III. МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ТА ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УМОВ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ДИСЦИПЛІНИ «ПАТЕНТОЗНАВСТВО В СФЕРІ ІТ»

Для повноцінної і творчої самостійної роботи у вивченні навчальних дисциплін та здійснення науково-дослідної роботи різних рівнів складності необхідна матеріальна база з науково-лабораторним устаткуванням, з використанням сучасних інформаційних технологій.

Умови для виконання самостійної роботи дисципліни «Патентознавство в сфері ІТ» студента створюються всіма підрозділами університету (інститутами, факультетами, кафедрами, центрами) з використанням їх матеріальної та інформаційно-технічної бази та обладнання:

- аудиторії для самопідготовки;
- навчальні лабораторії;
- комп'ютерні класи з можливістю роботи в Інтернеті;
- бібліотека університету з читальними залами;
- навчально-методичні кабінети інститутів, факультетів, кафедр;
- науково-творчі лабораторії, дослідницькі центри, у т. ч. наукові осередки провідних інститутів АПН і НАН України.

Самостійна робота дисципліни «Патентознавство в сфері ІТ» студентів проводиться також на базах практики в період проведення всіх видів навчальних та виробничих практик на підприємствах різного профілю та в закладах освіти міста та регіону.

При проведенні лабораторних, самостійних дослідницьких робіт дисципліни «Патентознавство в сфері ІТ» на комп'ютерах з метою безпечного проведення робіт всі студенти ознайомлюються з правилами техніки безпеки, протипожежними заходами, правилами особистої гігієни, способами надання першої медичної допомоги при нещасних випадках і т.п.

При організації самостійної роботи студентів з використанням складних систем доступу до інформації (наприклад, комп'ютерних баз даних) передбачається можливість отримання консультації з боку фахівця.

IV. КОНТРОЛЬ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ДИСЦИПЛІНИ «ПАТЕНТОЗНАВСТВО В СФЕРІ ІТ»

Результати самостійної роботи студентів оцінюються викладачем відповідного курсу, а в окремих випадках і кафедрою в цілому.

Форми контролю самостійної роботи обираються викладачем з таких варіантів: індивідуальний або колективний проект, передбачений навчальною програмою з дисципліни або окремих модулів, що потребують формування практичних навичок і умінь студентів; поточний контроль на основі виконання практичних або лабораторних робіт; поточний контроль засвоєння знань на основі оцінки усної відповіді на питання, повідомлення, доповіді тощо (на практичних або семінарських заняттях); вирішення ситуаційних завдань; конспект, виконаний з теми, що вивчалася самостійно; тестування, виконання письмової контрольної роботи; рейтингова система оцінки знань студентів; звіт про проходження практики та виконання завдань, передбачених практикою; звіт про науково-дослідну роботу (її етапи, частини тощо); стаття, тези виступу та інші публікації в науковому, науково-популярному, навчальному виданні тощо за підсумками самостійної навчальної й науково-дослідної роботи, опубліковані за рішенням кафедр або вчених рад факультетів.

IV. РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО КРИТЕРІЇВ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ ДИСЦИПЛІНИ «ПАТЕНТОЗНАВСТВО В СФЕРІ ІТ»

При розробленні критеріїв системи оцінювання якості навчання необхідно враховувати три основні компоненти:

Рівень знань:

- глибина і міцність знань;
- рівень мислення;
- уміння систематизувати знання по окремих темах;
- уміння складати розгорнутий план відповіді;
- давати точні формулювання;
- правильно користуватися поняттєвим апаратом;
- культура відповіді (грамотність, логічність і послідовність викладу);
- навички і прийоми виконання практичних завдань.

Навички самостійної роботи:

- уміння пошуку необхідної літератури;
- орієнтація в потоці інформації щодо обраної спеціальності;
- навички ведення записів (складання простого і розгорнутого плану, конспекту, реферату, виступу, а також навички науково-пошукової роботи).

Уміння застосувати знання на практиці:

- реалізація на практичних, семінарських заняттях;
- виконання індивідуальних завдань під час проходження практики.

Ці рекомендації можна використовувати при розробленні критеріїв оцінювання самостійної роботи студентів із урахуванням специфіки кожної навчальної дисципліни. Відповідні критерії затверджуються рішенням кафедри.

ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ДИСЦИПЛІНИ «ПАТЕНТОЗНАВСТВО В СФЕРІ ІТ»

1. Перелік завдань для СРС, обов'язкових для виконання та за вибором студентів, форми її організації та звітності, терміни виконання та кількість балів, які можна отримати за виконання завдань з СРС, визначаються кафедрою під час розробки робочого навчально-методичного комплексу дисципліни (розділ «Самостійна робота студентів») і включаються до **Карти самостійної роботи студентів** (див. зразок).

Таблиця 1

МОЖЛИВІ ВИДИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ, ФОРМИ КОНТРОЛЮ ТА ЗВІТНОСТІ

Види та форми самостійної роботи студентів	Форми контролю та звітності
I. Підготовка до поточних аудиторних занять	
1.1. Вивчення обов'язкової та додаткової літератури, текстів лекцій тощо. 1.2. Виконання домашніх завдань. 1.3. Підготовка до семінарських (практичних, лабораторних) занять. 1.4. Підготовка до контрольних робіт та інших форм поточного контролю.	1.1. Активна участь у різних видах аудиторних занять. 1.2. Перевірка правильності виконання завдань. 1.3. Активна участь у семінарських (практичних, лабораторних) заняттях. 1.4. Написання контрольної роботи тощо.
II. Пошуково-аналітична робота	
2.1, Пошук (підбір) та огляд літературних джерел за заданою проблематикою курсу. 2.2. Написання реферату (есе) за заданою проблематикою.	2.1. Розгляд підготовлених матеріалів під час аудиторних занять або ІКР. 2.2. Обговорення (захист) матеріалів реферату (есе) під час аудиторних

<p>2.3. Аналітичний розгляд наукової публікації.</p> <p>2.4. Аналіз конкретної виробничої ситуації та підготовка аналітичної записки.</p> <p>2.5. Практикум з навчальної дисципліни з використанням програмного забезпечення.</p> <p>2.6. Виконання студентських науково-дослідних робіт.</p> <p>2.6. Написання курсової роботи.</p> <p>2.7. Написання дипломної роботи.</p>	<p>занять або ІКР.</p> <p>2.3. Обговорення результатів проведеної роботи під час аудиторних занять або ІКР.</p> <p>2.4. Розгляд підготовлених матеріалів, участь у діловій грі.</p> <p>2.5. Перевірка правильності виконання завдань.</p> <p>2.6. Захист курсової роботи (проекту).</p> <p>2.7. Захист дипломної роботи (проекту).</p>
III. Наукова робота	
<p>3.1. Участь у наукових студентських гуртках, конференціях.</p> <p>3.2. Підготовка наукових публікацій.</p> <p>3.3. Виконання завдань у рамках дослідницьких тем (проектів) кафедри (факультету, ННІ).</p>	<p>3.1. Доповіді на наукових студентських конференціях, семінарах, гуртках.</p> <p>3.2. Обговорення з викладачем підготовлених матеріалів, подача в друк.</p> <p>3.3. Використання матеріалів у звіті з НДР.</p>
IV. Стажування, виробнича практика або практичний тренінг	
<p>4.1. Проходження практичного стажування на підприємстві, виробничої практики або участь у тренінгу.</p>	<p>Звітування за результатами стажування, виробничої практики або оцінювання участі у тренінгу.</p>

Карта самостійної роботи студентів (Карта СРС) є основою організації СРС з кожної дисципліни і відображає перелік конкретних форм самостійної роботи, які необхідно виконати студенту відповідно до робочої

навчальної програми дисципліни, планові терміни її складання та кількість балів, які можна отримати за виконання цих робіт.

Карта самостійної роботи студентів має бути обов'язковою складовою робочої навчальної програми дисципліни та «Методичних матеріалів щодо змісту та організації» самостійної роботи студентів, поточного і підсумкового контролю їх знань», що розміщуються на сайті університету.

Формуючи Карту самостійної роботи студентів, кафедра має чітко враховувати збалансованість СРС з іншими видами навчальної роботи, щоб не перевантажувати студента.

Студенти, що приступають до вивчення дисципліни, на перших заняттях повинні бути проінформовані викладачем про організацію самостійної роботи у цього курсу – обов'язкові та вибіркові завдання, терміни їх виконання, кількості балів за кожен вид робіт, час проведення консультацій, а також отримати докладну інформацію про розміщені на сайті університету «Методичні матеріали щодо змісту та організації самостійної роботи студентів, поточного і підсумкового контролю їх знань», до структури яких включена Карта самостійної роботи студентів.

Усі завдання самостійної роботи студентів з кожної дисципліни поділяються на обов'язкові та вибіркові.

1. До обов'язкових належать завдання, які всі студенти повинні виконати обов'язково під час опанування цієї дисципліни.

2. До вибірових належать альтернативні завдання, серед яких кожен студент може вибрати завдання на власний розсуд так, щоб набрати необхідну кількість балів.

До відома студентів має бути доведений такий порядок планування та організації самостійної роботи:

1. Після одержання інформації про всі форми організації самостійної роботи з дисципліни, обов'язкові і вибіркові завдання та максимальну кількість балів, які можна набрати за їх виконання, кожен студент роздруковує для себе Карту самостійної роботи студентів із «Методичних

матеріалів щодо змісту та організації самостійної роботи студентів, поточного і підсумкового контролю їх знань», що розміщені на сайті університету, визначається щодо вибіркової складової своєї самостійної роботи, виконує обов'язкові і вибіркові завдання і відповідно до вказаних термінів звітує викладачу про їх виконання.

2. Оцінки (бали), одержані студентами за виконання різних видів самостійної роботи, проставляються викладачем в Журналі обліку поточної успішності студентів.

3. Підсумкова кількість балів, набрана студентами за виконання різних видів самостійної роботи, виставляється у відомість обліку успішності в графі «Кількість балів за результатами ПМК».

Поточні консультації студентів з питань виконання завдань СРС, а також підбиття підсумків з деяких видів виконаних робіт здійснюються під час планових занять з індивідуально-консультаційної роботи.

КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА

з дисципліни _____

для студентів напряму підготовки (спеціальності) _____

	Планові терміни виконання	Форми контролю за звітністю	Максимальна кількість балів
Денна форма навчання			
-й семестр			
I. Обов'язкові			
1.1.			
1.2.			
.....тощо			
Разом балів за обов'язкові види СРС			
II. Вибіркові			
2.1.			
2.2.			
.....тощо			
Разом балів за вибіркові види СРС			
Всього балів за СРС у __ семестрі			
Заочна форма навчання			
-й курс			
I. Обов'язкові			

1.2.			
1.2.			
.....тощо			
Разом балів за обов'язкові види СРС			
II. Вибіркові			
2.1.			
2.2.			
.....тощо			
Разом балів за вибіркові види СРС			
Всього балів за СРС на __ курсі			

III. Зміст дисципліни «ПАТЕНТОЗНАВСТВО В СФЕРІ ІТ»

Змістовий модуль 1. Загальні положення права інтелектуальної власності та патентознавства в сфері ІТ

Тема 1. Поняття права інтелектуальної власності та патентознавства в сфері ІТ

1. Поняття та зміст права інтелектуальної власності.
2. Поняття творчої діяльності та її результатів.
3. Співвідношення понять інтелектуальна власність та власність.

Література: 1, 3, 4, 8, 15, 23, 24.

Тема 2. Джерела права інтелектуальної власності та патентознавства в сфері ІТ

1. Джерела права інтелектуальної власності та їх систематизація

Література: 1, 3, 4, 6, 8, 15, 16, 18–24, 26, 29.

Тема 3. Суб'єкти права інтелектуальної власності та патентознавства в сфері ІТ

1. Творець. Автор як суб'єкт права інтелектуальної власності.
2. Правове становище роботодавців як суб'єктів права інтелектуальної власності.
3. правонаступництво та спадкоємство прав інтелектуальної власності.
4. Держава як володілець прав інтелектуальної власності.

Література: 3, 4, 8, 9, 12–19, 21, 24, 26–28, 30.

Тема 4. Об'єкти права інтелектуальної власності та патентознавства в сфері ІТ

1. Поняття, класифікація об'єктів права інтелектуальної власності.

Література: 1, 3, 4, 6–8, 10, 11, 15, 16, 18–24, 26, 29.

Тема 5. Захист та охорона права інтелектуальної власності та патентознавства в сфері ІТ

1. Різновиди форм емпіричних розподілів.
2. Рівномірні розподіли. Процедура рівноміризації.
3. Нормальні розподіли. Стандартний нормальний розподіл.
4. Біноміальні розподіли.
5. Пуассонівські розподіли.
6. U -розподіли.

Література: 3, 4, 8, 9, 12–19, 21, 24, 26–28, 30.

Змістовий модуль 2. Форми інтелектуальної власності та патентознавства в сфері ІТ

Тема 6. Авторське право в сфері ІТ

1. Поняття та юридична природа авторського права.

Література: 7, 8, 9, 11, 19, 21, 24, 26, 30.

Тема 7. Суміжні права в сфері ІТ

1. Особливості суміжних прав?

Література: 3, 4, 8, 10, 11, 15, 21, 24–26, 29.

Тема 8. Патентне право в сфері ІТ

1. Поняття та предмет патентного права.

Література: 5, 10, 14, 15, 24, 26, 29.

Тема 9. Право інтелектуальної власності на правові засоби індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг в сфері ІТ

1. Загальна характеристика комерційного найменування.
2. Поняття та види торговельних марок.
3. Поняття та види географічних зазначень.

Література: 3, 9, 10, 11, 17, 21, 26, 29.

Тема 10. Інститут прав на інші об'єкти права інтелектуальної власності в сфері ІТ

1. Поняття «наукове відкриття» та його ознаки.
2. Поняття та критерії охороноздатності раціоналізаторської пропозиції.
3. Поняття та критерії охороноздатності топографії інтегральної мікросхеми.

Література: 7, 8, 10, 13, 17, 28, 29.

Тема 11. Договори у сфері інтелектуальної власності та патентознавства в сфері ІТ

1. Ліцензійний договір. Договір про передання виключних майнових прав інтелектуальної власності. Договір про створення за замовленням і використання об'єкта права інтелектуальної власності.
2. Договір комерційної концесії. Договір про порядок розподілу прав на службові об'єкти інтелектуальної власності. Договір щодо управління майновими правами автора або інших суб'єктів авторського права і суміжних прав.

Література: 2, 9, 11, 15, 19, 26, 27–28, 30.

IV. ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

Тема 1. Поняття права інтелектуальної власності та патентознавства в сфері ІТ

1. Що таке «творча діяльність»?
2. Які результати творчої діяльності ви можете назвати?
3. Як ви розумієте поняття «інтелектуальна діяльність»?
4. Які методи правового регулювання використовуються при регулюванні суспільних відносин у сфері інтелектуальної, творчої діяльності?

Тема 2. Джерела права інтелектуальної власності та патентознавства в сфері ІТ

1. Які джерела права інтелектуальної власності вам відомі?
2. Які критерії систематизації нормативно-правові акти у сфері права інтелектуальної власності?
3. Які державні стандарти у галузі промислової власності вам відомі?

Тема 3. Суб'єкти права інтелектуальної власності та патентознавства в сфері ІТ

1. Хто може бути суб'єктами права інтелектуальної власності?
2. Які суб'єкти беруть участь у процесі набуття правової охорони на об'єкти права інтелектуальної власності та процесі захисту права інтелектуальної власності?

Тема 4. Об'єкти права інтелектуальної власності та патентознавства в сфері ІТ

1. Що українське законодавство відносить до об'єктів права інтелектуальної власності?
2. Як класифікуються об'єкти права інтелектуальної власності?

Тема 5. Захист та охорона права інтелектуальної власності та патентознавства в сфері ІТ

1. Захист авторського та суміжних прав, торговельних марок, винаходів, комерційної таємниці, сортів рослин, породи тварин.
2. Міжнародні стандарти захисту прав інтелектуальної власності.

Тема 6. Форми інтелектуальної власності та патентознавства в сфері ІТ

1. Чи існує різниця між поняттями “твір” і “об’єкт авторського права”?
2. Які твори не є об’єктами авторського права?
3. Чим відрізняються первинні суб’єкти авторського права від похідних?
4. Що таке співавторство? Розкрийте особливості правоможностей співавторів.

Тема 7. Суміжні права в сфері ІТ

1. Які існують види суміжних прав?
2. Чи можливе існування права виконавця, який виконав твір, щодо кого закінчився строк дії авторського права?
3. Чи має власник примірника фонограми право здавати його у прокат без одержання згоди володільця прав на фонограму?

Тема 8. Патентне право в сфері ІТ

1. Чим відрізняються винахід і корисна модель?
2. Які об’єкти не визнають винаходами?
3. Чи можливе розмежування промислових зразків і винаходів?
4. Які суб’єкти відносин пов’язані зі створенням, реєстрацією і використанням об’єктів патентного права?
5. Хто такі патентні повіренні?

Тема 9. Право інтелектуальної власності на правові засоби

індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг в сфері ІТ

1. Чим відрізняється комерційне найменування від торговельної марки?
2. Чи може комерційне найменування належати фізичній особі?
3. Які позначення не можуть бути зареєстровані як торговельні марки?
4. Що таке географічне зазначення як об'єкт інтелектуальної власності?
5. У яких випадках може бути припинено право на використання і зареєстрованого кваліфікованого зазначення походження товарів?

Тема 10. Інститут прав на інші об'єкти права інтелектуальної власності в сфері ІТ

1. У чому полягає суть та особливості наукового відкриття?
2. Які об'єкти наукового відкриття ви можете назвати?
3. Яка специфіка оформлення прав на наукові відкриття?
4. Які критерії охороноздатності раціоналізаторської пропозиції ви можете назвати?
5. Розкрийте зміст прав на раціоналізаторські пропозиції.
6. Що чинне законодавство України розуміє під використанням топографії інтегральних мікросхем?
7. Які акти міжнародного законодавства, що регулюють правовий режим топографій інтегральних мікросхем, ви можете назвати?

Тема 11. Договори у сфері інтелектуальної власності та патентознавства в сфері ІТ

1. Які договори щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності ви знаєте?
2. Яка форма вимагається для укладення договорів у сфері інтелектуальної власності?

3. У якій формі повинен укладатися договір концесії?
4. У чому полягає суть договору про передання виключних майнових прав інтелектуальної власності?
5. У чому полягають відмінності договору про передачу ноу-хау від ліцензійного договору?

V. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Вирішення задач 1.

2. Охарактеризуйте систему права інтелектуальної власності.
3. Поясніть різницю тлумачення сутності прав на результати інтелектуальної діяльності різними науковими підходами та теоріями. Яке практичне значення таких теорій?
4. Поясніть особливості розподілу прав інтелектуальної власності при створенні об'єкта за замовленням та на підставі трудового договору. Яким чином регулюються такі відносини у ЦК України та на рівні спеціального законодавства про інтелектуальну власність?
5. Охарактеризуйте обмеження майнових прав інтелектуальної власності.
6. Визначте способи судового захисту порушених прав інтелектуальної власності. Які особливі способи захисту прав інтелектуальної власності передбачені законодавством України?

1. Вирішення задач 2.

2. Визначте співвідношення між поняттями "творчість", "інтелектуальна діяльність", "оригінальність", "унікальність". Які ознаки повинен мати твір для надання йому правової охорони?
3. Охарактеризуйте процедуру реєстрації прав інтелектуальної власності на твір. Яке її значення?
4. В чому полягають особливості правової охорони похідних творів, комп'ютерних програм та баз даних.
5. Які права належать упорядникам, перекладачам та співавторам? Як визначаються відносини між співавторами. Які права мають співавтори у роздільному та нероздільному співавторстві?
6. Які спеціальні строки чинності майнових авторських прав передбачені законодавством України?

1. Вирішення задач 3.

2. Охарактеризуйте особливості правового режиму виконань, фоно та відеограм, програм організацій мовлення.

3. Поясніть різницю в об'єктах правової охорони відеограм та аудіовізуальних творів.

4. Які права має виконавець. Чи можливі випадки набуття суміжних прав на виконання об'єктів, що не охороняються авторським правом?

5. Якими особистими немайновими правами наділені суб'єкти суміжних прав? Де вони закріплені?

6. Поясніть різницю між формами та способами захисту прав інтелектуальної власності.

7. Охарактеризуйте неюрисдикційні способи захисту авторських та суміжних прав. Наведіть приклади самозахисту та застосування засобів оперативного впливу для поновлення порушених авторських прав.

8. Визначте основні способи судового захисту авторських та суміжних прав. Чи можливий судових захист цих прав до моменту правопорушення?.

9. Який порядок застосування компенсації для порушення авторських та суміжних прав? Хто визначає розмір такої компенсації, в якому діапазоні та від обставин він залежить?

10. Охарактеризуйте правові підстави діяльності організацій колективного управління. Який порядок їх державної реєстрації?

11. Визначте правову природу договорів, що укладаються організаціями колективного управління (між організацією та правоволодільцями та між організаціями та користувачами). Які істотні умови та форма таких договорів?

1. Вирішення задач 4.

2. Проаналізуйте процедуру патентування винаходів та промислових зразків.

3. Визначить співвідношення механізмів правової охорони винаходів та корисних моделей.

4. Поясніть значення термінів: “тимчасова правова охорона”, “службовий винахід”, ”винахідницький рівень”, “деклараційний патент”, ”секретний винахід”.

5. Які відомості включає “рівень техніки”? Яким чином він визначається при патентуванні винаходів та корисних моделей?

6. Охарактеризуйте особливості видачі примусових ліцензій.

7. Проаналізуйте співвідношення об’єктів промислових зразків та торговельних марок; винаходів та корисних моделей; винаходів та раціоналізаторських пропозицій..

8. На підставі Договору про патентну кооперацію охарактеризуйте процедуру охорони винаходів в іноземних державах .

1. Вирішення задач 5.

2. Охарактеризуйте особливості правового режиму добре відомих торговельних марок

3. Проаналізуйте процедуру отримання свідоцтва на торговельну марку.

4. Визначить співвідношення термінів:

а) “комерційне найменування”, “фірмове найменування”, “найменування юридичної особи”, “комерційне позначення”;

б) “торговельна марка”, “товарний знак”, “бренд”, “знак обслуговування”;

5. Визначить особливості набуття прав на доменні імена.

1. Вирішення задач 6.

2. Визначте співвідношення між одиничною ,виключною та невиключною ліцензіями; відкритою та примусовою ліцензією та ліцензійним договором.

3. Охарактеризуйте права та обов'язки правоволодільця та користувача за договором комерційної концесії.

4. Поясніть процедуру реєстрації договорів у сфері розпорядження правами інтелектуальної власності. Які договори підлягають реєстрації?

1. Як співвідносяться терміни "франчайзинг" та "комерційна концесія"; ліцензія та ліцензійний договір?

2. Охарактеризуйте правову природу та особливості договорів про співавторство та про управління майновими правами авторів на колективній основі.

1. Вирішення задач 7.

2. Охарактеризувати Всесвітню організацію інтелектуальної власності, її завдання і основні функції.

3. Розкрити зміст Паризької конвенції про охорону промислової власності. Який порядок передбачений Паризькою конвенцією з охорони промислової власності щодо умов подання заявки і реєстрації товарних знаків?

4. Дати характеристику Мадридській угоді про реєстрацію товарних знаків та Лісабонській угоді про охорону найменувань місця походження товару.

5. Розкрити зміст та принципи Бернської конвенції про охорону літературних та художніх творів.

КОНТРОЛЬНІ ЗАПИТАННЯ ДО МОДУЛЬНОЇ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

1. Поняття інтелектуальної власності та її види.
2. Зміст права інтелектуальної власності.
3. Виникнення, становлення і розвиток інтелектуальної власності.
4. Співвідношення права власності та права інтелектуальної власності.
5. Правова природа прав на результати інтелектуальної, творчої діяльності.
6. Пропріетарна концепція визначення сутності прав на результати творчості.
7. Теорія виключних прав.
8. Система права інтелектуальної власності.
9. Авторське право та суміжні права.
10. Право промислової власності.
11. Право на засоби індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг.
12. Суб'єкти та об'єкти права інтелектуальної власності.
13. Зміст суб'єктивних прав на результати інтелектуальної, творчої діяльності.
14. Особисті немайнові права інтелектуальної власності.
15. Майнові права інтелектуальної власності.
16. Строк чинності прав інтелектуальної власності.
17. Використання об'єкта інтелектуальної власності.
18. Передача майнових прав інтелектуальної власності.
19. Особливості судового захисту прав інтелектуальної власності.
20. Законодавство України про інтелектуальну власність.
21. Дезінтеграційний підхід до регулювання інтелектуальної власності та його сутність

22. Конституція України про інтелектуальну власність.
23. Цивільний кодекс України як джерело регулювання права інтелектуальної власності.
24. Закони України у сфері охорони результатів інтелектуальної, творчої діяльності.
25. Законодавство про авторське право та суміжні права.
26. Законодавство про засоби індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг.
27. Інші джерела права інтелектуальної власності.
28. Всесвітня організація інтелектуальної власності.
29. Міжнародна охорона промислової власності.
30. Паризька конвенція про охорону промислової власності (1883).
31. Договір про патентну кооперацію.
32. Мадридська угода про міжнародну реєстрацію знаків (1891).
33. Договір про закони на товарні знаки (1994).
34. Міжнародна охорона літературної і художньої власності (авторське право).
35. Бернська конвенція про охорону літературних і художніх творів (1886).
36. Всесвітня конвенція про авторське право (1952).
37. Римська конвенція про охорону інтересів виконавців, виробників фонограм і органів мовлення (1961).
38. Женевська конвенція про охорону інтересів виробників фонограм від незаконного відтворення їх фонограм (1971).
39. Конвенція про утворення Всесвітньої організації інтелектуальної власності.
40. Угода TRIPS.
41. Поняття авторського права.
42. Авторське право в об'єктивному та суб'єктивному значенні.
43. Види інтелектуальної діяльності, які охороняються авторським правом.
44. Виникнення і здійснення авторського права, межі його чинності.

45. Об'єкти авторського права. Об'єкти, на які авторське право не поширюється.
46. Право на проекти офіційних документів, символів і знаків.
47. Збірники та інші складові твори.
48. Похідні твори.
49. Колективні твори.
50. Авторське право на аудіовізуальні твори.
51. Авторське право на твір, створений за договором найму.
52. Суб'єкти авторського права.
53. Автор та його правонаступники.
54. Юридичні особи як суб'єкти авторського права.
55. Роботодавець як суб'єкт авторського права.
56. Співавторство. Види співавторства.
57. Право власності на матеріальний носій і авторське право.
58. Особисті немайнові права автора.
59. Право на авторське ім'я.
60. Права спадкоємців на захист особистих немайнових прав.
61. Майнові права автора.
62. Виключне право на використання твору.
63. Способи використання твору.
64. Право на доступ до твору образотворчого мистецтва.
65. Право слідування.
66. Строки чинності авторських прав.
67. Наслідки припинення чинності авторських майнових прав.
68. Авторські договори та їх види: видавничі, сценарні, художнього замовлення.
69. Договори про уступку авторського права.
70. Обмеження авторських майнових прав.
71. Вільне використання творів в особистих цілях.
72. Вільне використання творів із зазначенням імені автора.

73. Вільне використання творів без зазначення імені автора.
74. Вільне використання творів для навчання.
75. Використання творів, які постійно розташовані в місцях, відкритих для вільного відтворення)
76. Вільне відтворення комп'ютерних програм.
77. Декомпіляція комп'ютерних програм.
78. Відтворення творів і фонограм в особистих цілях.
79. Поняття та види суміжних прав (право на виконання, право на фонограми, право організацій мовлення на свої передачі).
80. Виникнення і здійснення суміжних прав.
81. Умови охорони суміжних прав.
82. Суб'єкти суміжних прав.
83. Виконавці, виробники фонограм, організації мовлення як суб'єкти суміжних прав.
84. Об'єкти суміжних прав.
85. Використання фонограм, опублікованих з комерційною метою.
86. Строк чинності суміжних прав.
87. Діяльність організацій, що управляють майновими правами авторів на колективній основі.
88. Правовий статус організацій колективного управління майновими правами авторів.
89. Способи цивільно-правового захисту авторського і суміжних прав.
90. Відповідальність за порушення авторського права і суміжних прав.
91. Поняття промислової власності та її складові.
92. Винахід, корисна модель, промисловий зразок – як об'єкти цивільних прав.
93. Права на винаходи, корисні моделі і промислові зразки.
94. Умови правової охорони винаходу, корисної моделі і промислового зразка.

95. Суб'єкти права промислової власності (винахідники, автори промислових зразків, їх правонаступники і спадкоємці, роботодавці).
96. Право на подання заявки.
97. Заявка та її склад. Розгляд заявки.
98. Національний і конвенційний пріоритет.
99. Формальна експертиза заявки і експертиза заявки по суті.
100. Реєстрація і видача патенту.
101. Порядок оформлення прав на винаходи, корисні моделі, та промислові зразки, що становлять державну таємницю, та їх використання.
102. Право на одержання патенту.
103. Патент та його функції.
104. Деклараційний патент.
105. Секретні винаходи.
106. Чинність патенту. Припинення чинності патенту.
107. Права, що впливають із патенту.
108. Обов'язки, що впливають із патенту.
109. Виключне право на використання винаходу, корисної моделі, промислового зразка.
110. Дії, які не визнаються порушенням патентних прав
111. Право попереднього користування.
112. Примусове відчуження прав.
113. Примусова ліцензія.
114. Патентування винаходів, корисних моделей та промислових зразків в зарубіжних країнах.
115. Система засобів індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг,
116. Співвідношення права на засоби індивідуалізації з авторським та патентним правом.
117. Поняття комерційного найменування.
118. Критерії охороноздатності комерційних найменувань.

119. Структура комерційного найменування.
120. Суб'єкти права на комерційні найменування.
121. Зміст суб'єктивних прав на комерційне найменування.
122. Припинення прав на комерційні найменування.
123. Чинність права на комерційне найменування.
124. Використання комерційного найменування.
125. Захист права на комерційне найменування.
126. Поняття та види торговельних марок.
127. Умови правової охорони позначень як торговельних марок.
128. Правовий режим добре відомих торговельних марок.
129. Суб'єкти прав на торговельні марки.
130. Реєстрація позначення як торговельної марки.
131. Заявка на свідоцтво для товарів і послуг та її склад.
132. Експертиза заявки по суті та формальна експертиза заявки.
133. Права та обов'язки, що впливають із реєстрації торговельної марки.
134. Право попереднього користувача на торговельну марку.
135. Припинення правової охорони торговельної марки.
136. Захист прав на торговельну марку.
137. Відповідальність за порушення прав на торговельну марку.
138. Реєстрація торговельних марок у зарубіжних державах.
139. Поняття географічного зазначення.
140. Торговельна марка та географічне зазначення.
141. Зазначення походження товару та його види.
142. Правова охорона географічних зазначень.
143. Процедура реєстрації географічних зазначень в Україні
144. Зміст суб'єктивних прав на географічне зазначення.
145. Підстави припинення охорони географічних зазначень.
146. Захист прав на географічне зазначення.
147. Умови охорони прав на нові сорти рослин і нові породи тварин.
148. Поняття селекційного досягнення в рослинництві, тваринництві.

149. Суб`єкти права на селекційні досягнення.
150. Суб`єкти права на подання заявки на селекційне досягнення.
151. Подання заявки на селекційне досягнення.
152. Розгляд заявки на селекційне досягнення.
153. Видача патенту на селекційне досягнення.
154. Права, що впливають із патенту на селекційне досягнення.
155. Особисті немайнові права автора селекційного досягнення.
156. Майнові права патентоволодільця селекційного досягнення.
157. Строк чинності патенту на селекційне досягнення.
158. Допуск селекційних досягнень до використання.
159. Захист прав на селекційне досягнення.
160. Поняття компонування інтегральної мікросхеми.
161. Права інтелектуальної власності на компонування інтегральної мікросхеми.
162. Умови надання правової охорони компонуванню інтегральної мікросхеми.
163. Передача та надання прав інтелектуальної власності на компонування інтегральної мікросхеми іншим особам.
164. Строк чинності майнових прав інтелектуальної власності на компонування інтегральної мікросхеми.
165. Порядок реєстрації компонування інтегральної мікросхеми..
166. Свідоцтво на компонування інтегральної мікросхеми, його зміст та функції.
167. Права та обов`язки, що впливають з реєстрації компонування інтегральної мікросхеми.
168. Захист прав на компонування інтегральної мікросхеми.
169. Поняття та ознаки комерційної таємниці.
170. Право на використання комерційної таємниці.
171. Строк чинності права на комерційну таємницю.
172. Захист прав на комерційної таємниці.

173. Поняття раціоналізаторської пропозиції.
174. Права раціоналізатора.
175. Право на виключне використання раціоналізаторської пропозиції.
176. Право на винагороду за використання раціоналізаторської пропозиції, строки і порядок її виплати.
177. Захист прав на раціоналізаторську пропозицію.
178. Поняття наукового відкриття. Об'єкт наукового відкриття. Співвідношення науково відкриття та винаходу.
179. Права автора наукового відкриття.
180. Порядок засвідчення та охорона права на наукове відкриття.
181. Поняття та види договорів у сфері розпорядження майновими правами інтелектуальної власності.
182. Особливості договорів у сфері інтелектуальної власності.
183. Державна реєстрація договорів щодо об'єктів інтелектуальної власності.
184. Ліцензія та ліцензійний договір.
185. Види ліцензій.
186. Істотні умови ліцензійного договору.
187. Строк ліцензійного договору. Субліцензія.
188. Договір про створення за замовленням та використання об'єкта інтелектуальної власності .
189. Трудовий договір та договір художнього замовлення.
190. Договір про передання виключних майнових прав інтелектуальної власності.
191. Поняття та предмет договору комерційної концесії (франчайзингу).
192. Суб'єкти договору комерційної концесії.
193. Форма договору комерційної концесії.
194. Права та обов'язки користувача та правоволодільця.
195. Істотні та особливі умови договору комерційної концесії.
196. Наслідки зміни елементів предмету договору комерційної концесії.

197. Припинення договору комерційної концесії.
198. Інші договори у сфері інтелектуальної власності.

VI. ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

1. Виникнення, становлення і розвиток інтелектуальної власності.
2. Поняття інтелектуальної власності та її види.
3. Поняття права інтелектуальної власності.
4. Співвідношення права власності і права інтелектуальної власності.
5. Зміст права інтелектуальної власності.
6. Авторське право і суміжні права.
7. Право промислової власності.
8. Право на засоби індивідуалізації учасників цивільного обороту товарів і послуг.
9. Законодавство України про інтелектуальну власність.
10. Конституція України про інтелектуальну власність.
11. Інтелектуальна власність, як право на результат творчої діяльності людини.
12. Законодавство про авторське право і суміжні права.
13. Законодавство про засоби індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг.
14. Інші джерела права інтелектуальної власності.
15. Міжнародні конвенції про інтелектуальну власність.
16. Паризька конвенція про промислову власність.
17. Бернська конвенція про охорону літературних і художніх творів.
18. Інші міжнародні конвенції та договори.
19. Конвенція про утворення Всесвітньої організації інтелектуальної власності.
20. Роль і значення інтелектуальної діяльності і власності для суспільства.
21. Інтелектуальна діяльність і соціально-економічний прогрес суспільства.
22. Інтелектуальна діяльність і розвиток науки, техніки, освіти і культури.

- 23.Інтелектуальна діяльність України в умовах переходу до ринкової економіки.
- 24.Поняття авторського права.
- 25.Авторське право в об'єктивному і суб'єктивному значенні.
- 26.Види інтелектуальної діяльності, які охороняються авторським правом.
- 27.Виникнення і здійснення авторського права, межі його чинності.
- 28.Об'єкти авторського права.
- 29.Право на проекти офіційних документів, символів і знаків.
- 30.Збірники та інші складові твори.
- 31.Похідні твори.
- 32.Коллективні твори.
- 33.Авторське право на аудіовізуальні твори.
- 34.Об'єкти, на які авторське право не поширюється.
- 35.Авторське право на твір, створений за договором найму.
- 36.Основні види творів науки, літератури і мистецтва, що охороняються авторським правом.
- 37.Суб'єкти авторського права.
- 38.Автор та його правонаступники.
- 39.Юридичні особи як суб'єкти авторського права.
- 40.Роботодавець як суб'єкт авторського права.
- 41 .Співавторство.
- 42.Види співавторства.
- 43.Право власності на матеріальний носій і авторське право.
- 44.Особисті немайнові права.
- 45.Право авторства
- 46.Право на авторське ім'я.
- 47.Право протидіяти будь-якому перекрученню, спотворенню чи іншій зміні твору чи будь-якому іншому посяганню на твір, що може зашкодити честі і репутації автора (право на недоторканість твору).
- 48.Права спадкоємців на захист особистих немайнових прав.

- 49.Право на обнародування.
- 50.Майнові права автора.
- 51 .Виключне право на використання твору.
- 52.Способи використання твору.
- 53.Право на доступ до твору образотворчого мистецтва.
- 54.Право слідування.
- 55.Строки чинності авторських прав.
- 56.Наслідки припинення чинності авторських майнових прав.
- 57.Авторські договори та їх види: видавничі, сценарні, художнього замовлення.
58. Договори про уступку авторського права.
- 59.Обмеження авторських майнових прав.
60. Вільне використання творів в особистих цілях.
- 61.Вільне використання творів із зазначенням імені автора.
- 62.Вільне використання творів без зазначення імені автора.
63. Вільне використання творів для навчання.
- 64.Використання творів, які постійно розташовані в місцях, відкритих для вільного відтворення.
- 65.Вільне відтворення комп'ютерних програм.
- 66.Декомпіляція комп'ютерних програм.
- 67.Відтворення творів і фонограм в особистих цілях.
- 68.Поняття та види суміжних прав.
- 69.Право на виконання.
- 70.Право на фонограми.
- 71.Право організацій мовлення на свої передачі.
- 72.Виникнення і здійснення суміжних прав.
- 73.Умови охорони суміжних прав.
- 74.Суб'єкти суміжних прав.
- 75.Виконавці, виробники фонограм, організації мовлення як суб'єкти суміжних прав.

- 76.Об'єкти суміжних прав.
- 77.Виконання як об'єкт правової охорони.
- 78.Звуко і відеозаписи виробників фонограм і організацій мовлення.
- 79.Використання фонограм, опублікованих з комерційною метою.
- 80.Записи короткотривалого користування виконань або передачі, здійснені організаціями ефірного мовлення.
- 81.Строк чинності суміжних прав.
- 82.Забезпечення колективного управління майновими правами авторів.
- 83.Діяльність організацій, що управляють майновими правами авторів на колективній основі.
- 84.Порушення авторського права і суміжних прав.
- 85.Порядок захисту авторського права і суміжних прав.
- 86.Способи забезпечення позову у справах про порушення авторського права і суміжних прав.
- 87.Способи цивільно-правового захисту авторського і суміжних прав.
- 88.Відповідальність за порушення авторського права і суміжних прав.
- 89.Поняття промислової власності та її склад.
- 90.Винахід, корисна модель, промисловий зразок - як об'єкти цивільних прав.
- 91.Поняття права промислової власності та його види.
- 92.Права на винаходи, корисні моделі і промислові зразки.
- 93.Умови правової охорони винаходу, корисної моделі і промислового розка.
- 94.Суб'єкти права промислової власності.
- 95.Винахідники, автори промисловик зразків, їх правонаступники і спадкоємці.
96. Роботодавці.
- 97.Право на подання заявки.
- 98.Заявка та її склад.
- 99.Національний і конвенційний пріоритет.
100. Розгляд заявки.
101. Формальна експертиза заявки і експертиза заявки по суті.

102. Рішення по результатам розгляду заявки.
103. Реєстрація і видача патенту.
104. Порядок оформлення прав на винаходи, корисні моделі, та промислові зразки, що становлять державну таємницю, та їх використання.
105. Право на одержання патенту.
106. Патент та його функції.
107. Чинність патенту.
108. Підтримання патенту в силі.
109. Права, що впливають із патенту.
110. Припинення чинності патенту.
111. Особисті немайнові права винахідника і автора промислового зразка.
112. Майнові права патентовласника.
113. Виключне право на використання винаходу, корисної моделі, промислового зразка.
114. Зміст виключного права.
115. Дії, які не визнаються порушенням патентних прав.
116. Право попереднього користування.
117. Примусове відчуження прав.
118. Примусова ліцензія.
119. Залежна ліцензія.
120. Відповідальність за порушення прав володільця патенту.
121. Поняття порушення патентних прав.
122. Цивільно-правова відповідальність за порушення патентних прав.
123. Обсяг відповідальності.
124. Патентування винаходів, корисних моделей та промислових зразків в зарубіжних країнах.
125. Умови охорони прав на нові сорти рослин і нові породи тварин.
126. Поняття селекційного досягнення в рослинництві.
127. Поняття селекційного досягнення у тваринництві.

128. Суб'єкти права на селекційні досягнення.
129. Суб'єкти права на подання заявки на селекційне досягнення.
130. Подання заявки на селекційне досягнення.
131. Розгляд заявки на селекційне досягнення.
132. Державна реєстрація селекційного досягнення.
133. В и дача патенту на селекційне досягнення.
134. Права, що впливають із патенту на селекційне досягнення.
135. Особисті немайнові права автора селекційного досягнення.
136. Майнові права патентоволодільця селекційного досягнення.
137. Право автора на назву селекційного досягнення.
138. Право автора селекційного досягнення на винагороду.
139. Право автора селекційного досягнення на виключне використання.
140. Обов'язки патентоволодільця.
141. Строк чинності патенту на селекційне досягнення.
142. Допуск селекційних досягнень до використання.
143. Захист прав на селекційне досягнення.
144. Поняття топографії (топології) інтегральних мікросхем.
145. Умови надання правової охорони на топографії інтегральних мікросхем.
146. Право на порядок реєстрації топографії інтегральних мікросхем.
147. Свідоцтво на топографію інтегральних мікросхем, його зміст та функції.
148. Права та обов'язки, що впливають з реєстрації топографії інтегральної мікросхеми.
149. Визнання реєстрації топографії інтегральної мікросхеми недійсним.
150. Захист прав на топографію інтегральної мікросхеми.
151. Поняття нерозкритої інформації.
152. Умови охороноспроможності нерозкритої інформації.
153. Зміст права на захист нерозкритої інформації.
154. Право на виключне використання нерозкритої інформації.
155. Відчуження права на використання нерозкритої інформації.

156. Строк чинності права на захист нерозкритої інформації.
157. Обмеження права на захист нерозкритої інформації.
158. Захист прав на нерозкрити інформацію.
159. Поняття раціоналізаторської пропозиції.
160. Подання заяви на раціоналізаторську пропозицію.
161. Організації, які приймають до розгляду заяву на раціоналізаторські пропозиції.
162. Рішення про визнання пропозицію раціоналізаторською і прийняття її до використання або про відкидання заяви.
163. Видача посвідчення на раціоналізаторську пропозицію.
164. Майнові права раціоналізатора, що впливають із посвідчення на раціоналізаторську пропозицію.
165. Право на виключне використання раціоналізаторської пропозиції.
166. Право на винагороду за використання раціоналізаторської пропозиції строки і порядок її виплати.
167. Захист прав на раціоналізаторську пропозицію.
168. Поняття фірмового найменування.
169. Виникнення і здійснення права на фірмове найменування.
170. Чинність права на фірмове найменування.
171. Зміст права на фірмове найменування.
172. Виключне право на використання фірмового найменування.
173. Способи використання фірмового найменування.
174. Неприпустимість відчуження права на фірмове найменування.
175. Ліцензії на право використання фірмового найменування.
176. Захист прав на фірмове найменування.
177. Поняття знака для товарів і послуг.
178. Об'єкти знака для товарів і послуг.
179. Умови надання правової охорони знаку для товарів і послуг.
180. Позначення, які не визнаються знаками для товарів і послуг.
181. Заявка на свідоцтво для товарів і послуг.

182. Склад заявки.
183. Подання заявки.
184. Дата подання заявки.
185. Пріоритет.
186. Експертиза заявки.
187. Формальна експертиза заявки.
188. Експертиза заявки по суті.
189. Рішення про видачу свідоцтва.
190. Публікація про видачу свідоцтва та його реєстрація.
191. Видача свідоцтва.
192. Свідоцтво на знак для товарів і послуг.
193. Права, що засвідчуються свідоцтвом.
194. Строк чинності свідоцтва.
195. Право користування знаком для товарів і послуг.
196. Виключне право користування знаком для товарів і послуг.
197. Умови використання знаку для товарів і послуг.
198. Обов'язки за свідоцтвом.
199. Правові наслідки спливу строку чинності свідоцтва.
200. Дострокове припинення чинності свідоцтва.
201. Правові наслідки дострокового припинення чинності свідоцтва.
202. Відновлення права на свідоцтво.
203. Відповідальність за порушення прав на знак для товарів і послуг.
204. Поняття зазначення походження товарів та його види.
205. Просте зазначення походження товарів.
206. Кваліфіковане позначення походження товарів та його види.
207. Правова охорона зазначень походження товарів.
208. Реєстрація кваліфікованого зазначення товару та/або права на його використання.
209. Права та обов'язки, що впливають із реєстрації кваліфікованого зазначення походження товару та/або права на його використання.

210. Визнання недійсною та припинення правової охорони кваліфікованого зазначення походження товару та/або права на використання цього позначення.
211. Захист прав на використання зазначення походження товару.
212. Всесвітня організація інтелектуальної власності.
213. Мета створення ВОІВ, завдання і основні її функції.
214. Члени ВОІВ.
215. Управління ВОІВ.
216. Міжнародна охорона промислової власності.
217. Паризька конвенція про охорону промислової власності (1883).
218. Договір про патентну кооперацію.
219. Мадридська угода про міжнародну реєстрацію знаків (1891).
220. Договір про закони на товарні знаки (1994).
221. Лісабонська угода про охорону найменувань місця походження товару та їх міжнародна реєстрація (1958).
222. Гаазька угода про міжнародне депонування промислових зразків (1925).
223. Міжнародна охорона літературної і художньої власності (авторське право).
224. Бернська конвенція про охорону літературних і художніх творів (1886).
225. Всесвітня конвенція про авторське право (1952). її новий текст (1971).
226. Римська конвенція про охорону інтересів виконавців, виробників фонограм і органів мовлення (1961).
227. Женевська конвенція про охорону інтересів виробників фонограм від незаконного відтворення їх фонограм (1971).
228. Брюссельська конвенція про розповсюдження несучих програм сигналів, що передаються через супутники.
229. Договори на використання об'єктів інтелектуальної власності та їх види.
230. Договори на створення об'єктів інтелектуальної власності.
231. Договори на використання об'єктів інтелектуальної власності.
232. Ліцензійні договори, поняття і види.

233. Договір виключної ліцензії і договір невиключної ліцензії.
234. Укладання та основні умови ліцензійних договорів на використання об'єктів інтелектуальної власності.
235. Авторські договори, поняття і види.
236. Типові авторські договори.
237. Примірні авторські договори.
238. Ліцензійні договори на використання наукових, літературних і художніх творів.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

1. В якому нормативно-правовому акті міститься визначення поняття права інтелектуальної власності?:

- А) В Бернській конвенції про охорону літературних і художніх творів;
- Б) В Цивільному кодексі України;
- В) В Господарському кодексі України.

2. З яких елементів складається право інтелектуальної власності згідно ЦК України?:

- А) 3 особистих немайнових прав інтелектуальної власності та (або) майнових прав інтелектуальної власності;
- Б) 3 права володіння, користування і розпорядження об'єктами права інтелектуальної власності;
- В) 3 права на визнання автором, виконавцем, винахідником та права на отримання винагороди за використання об'єкту права інтелектуальної власності.

3. Особисті немайнові права:

- А) Передаються за авторським договором;
- Б) Є невідчужуваними;
- В) Можуть бути скасовані за рішенням суду.

4.Яке з цих тверджень є правильним?:

- А) Перехід права на об'єкт права інтелектуальної власності одночасно означає перехід права власності на річ;
- Б) Перехід права на об'єкт права інтелектуальної власності не означає переходу права власності на річ;
- В) Перехід права власності на річ одночасно вказує на перехід права на об'єкт права інтелектуальної власності.

5.Чи відрізняється право інтелектуальної власності від права власності на речі у можливості володіти, користуватися і розпоряджатися своїми майновими правами?:

- А) Так;
- Б) Ні.

6.Чи міститься в ЦК вичерпний перелік об'єктів права інтелектуальної власності?:

- А) Так;
- Б) Ні.

7.Творцями об'єктів права інтелектуальної власності можуть бути:

- А) Фізичні особи;
- Б) Юридичні особи;
- В) Фізичні і юридичні особи.

8.Всі суб'єкти права інтелектуальної власності поділяються на:

- А) Основних і додаткових;
- Б) Первинних та похідних;
- В) Замовників і виконавців.

9. Чи можуть особисті немайнові права інтелектуальної власності належати й іншим особам, крім творця?:

- А) Так;
- Б) Ні.

10. Чи є вичерпним перелік особистих немайнових прав інтелектуальної власності, який зазначений в ЦК:?

- А) Так;
- Б) Ні.

11. Чи є вичерпним перелік майнових прав інтелектуальної власності, який зазначений в ЦК:?

- А) Так;
- Б) Ні.

12. ЦК усі майнові права інтелектуальної власності поділяє на:

- А) Основні і похідні;
- Б) Первинні та похідні;
- В) Виключні та невиключні.

13. Яке з наведених нижче тверджень є правильним?:

- А) Особисті немайнові права інтелектуальної власності є чинними протягом строків, встановлених ЦК;
- Б) Особисті немайнові права інтелектуальної власності є чинними протягом всього життя автора;
- В) Особисті немайнові права інтелектуальної власності є чинними безстроково, якщо інше не встановлено законом.

14.Майнові права інтелектуальної власності можуть бути передані відповідно до закону:

- А) Повністю або частково іншій особі;
- Б) Лише повністю іншій особі;
- В) Лише частково іншій особі.

15.Право інтелектуальної власності, яке належить кільком особам здійснюється:

- А) Окремо кожним з них;
- Б) Спільно.

16.Чи може бути встановлена цивільна відповідальність за порушення права інтелектуальної власності договором?:

- А) Так;
- Б) Ні, встановлюється лише законом.

17.Який нормативно-правовий акт не є джерелом авторського права?:

- А) Закон «Про авторське право і суміжні права;
- Б) Бернська конвенція про охорону літературних і художніх творів;
- В) Закон «Про іпотеку»

18.Чи є переклад літературного твору самостійним об'єктом авторського права?

- А) Так;
- Б) Ні.

19.Комп'ютерні твори охороняються:

- А) Як художні твори;
- Б) Як літературні твори;
- В) Як компіляції даних (бази даних).

20. Чи підлягає правовій охороні частина твору?:

- А) Так;
- Б) Ні.

21. Чи являється переклад офіційного документу об'єктом авторського права?:

- А) Так;
- Б) Ні;
- В) Так, але разом з офіційним документом.

22. Чи відносяться до об'єктів авторського права прислів'я?:

- А) Так;
- Б) Ні.

23. Чи можуть малолітні особи здійснювати свої майнові права інтелектуальної власності?:

- А) Можуть спільно з своїми опікунами;
- Б) Не можуть, за них такі права здійснюють їх батьки або опікуни як їх законні представники;
- В) Можуть самостійно здійснювати такі права.

24. Україна як держава є суб'єктом авторського права?:

- А) Так;
- Б) Ні.
- В) Ні, лише КМУ.

25. Авторське право виникає:

- А) з моменту реєстрації;
- Б) з моменту набрання рішенням суду законної сили;
- В) з моменту його створення.

26. Чи застосовується в авторському праві презумпція авторства?:

- А) Так;
- Б) Ні;
- В) Частково.

27. Чи встановлений законодавством України вичерпний перелік видів вільного використання творів?:

- А) Так;
- Б) Ні.

28. Визначте, яке з перелічених нижче тверджень є правильним:

- А) Авторське право і право власності на матеріальний об'єкт, в якому втілено твір, не залежать одне від одного;
- Б) Авторське право походить від права власності на матеріальний об'єкт, в якому втілено твір;
- В) Право власності на матеріальний об'єкт, в якому втілено твір походить від авторського права.

29. Чи може при роздільному співавторстві частина твору підготовлена конкретним співавтором використовуватися окремо, як самостійний твір?:

- А) Ні, вона використовується за спільною згодою співавторів твору;
- Б) Так, може.

30. Співавторство виникає:

- А) За наявності домовленості про спільну працю над створенням твору;
- Б) З моменту набрання рішенням суду законної сили;
- В) З моменту реєстрації співавторства у відповідності до чинного законодавства.

31.Переходять у спадщину:

- А) Майнові права авторів та інших осіб, які мають виключне авторське право;
- Б) Особисті немайнові права автора;
- В) А і Б.

32.Закінчення строку дії авторського права на твори означає:

- А) Перехід майнових прав автора у власність територіальної громади;
- Б) Перехід майнових особистих немайнових прав автора у власність територіальної громади;
- В) їх перехід у суспільне надбання.

33.Надання права на використання твору іншій особі може мати місце на підставі:

- А) Рішення адміністративного суду, яке набрало законної сили;
- Б) Договору, який укладається лише у письмовій формі;
- В) Наказу Державного департаменту з інтелектуальної власності при Міністерстві освіти та науки.

34.У якому із зазначених нижче випадків буде правомірно використано твір без згоди автора?:

- А) Для відтворення у судовому та адміністративному провадженні в обсязі, виправданому цією метою;
- Б) Для політичної агітації;
- В) Для випуску поліграфічної продукції в комерційних цілях.

35.На одержання грошової суми якого розміру має невідчужуване право автор від суми кожного продажу оригіналу художнього твору чи

оригіналу рукопису літературного твору, наступного за відчуженням ригіналу, здійсненим автором?:

- А) 5%;
- Б) 10%;
- В) 25%;
- Г) 50%.

36. Чи являється організація колективного управління первинним суб'єктом суміжних прав?:

- А) Так;
- Б) Ні.

37. Якими за розміром мають бути ставки винагороди за договором, яким передаються (відчужуються) майнові права виконавців іншим особам?:

- А) В розмірі, який визначений договором;
- Б) В розмірі, які встановлені рішенням суду, яке набрало законної сили;
- В) В розмірі, який визначений договором, але не нижче ставок, встановлених Кабінетом Міністрів України.

38. Чи зобов'язна особа, яка має суміжне право використовувати спеціальний знак, встановлений законом?:

- А) Так;
- Б) Ні.

39. Чи має виконавець виключне право дозволяти чи забороняти іншим особам розповсюдження своїх виконань?:

- А) Так;
- Б) Ні, такі права має організація колективного управління.

40. Чи можуть бути передані іншим особам майнові права організації колективного управління на підставі договору?:

- А) Так;
- Б) Ні;
- В) Частково.

41. Який строк чинності суміжних майнових прав встановлений законодавцем?

- А) 50 років після здійснення першого запису виконання;
- Б) 70 років після здійснення першого запису виконання;
- В) 75 років після створення такого твору.

42. Чи поширюється правова охорона згідно Закону «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі» на результати художнього конструювання?:

- А) Так;
- Б) Ні.

43. Яким документом засвідчується пріоритет, авторство і право власності на винахід?:

- А) Патентом;
- Б) Свідоцтвом;
- В) Довідкою.

44. Який строк дії патенту?:

- А) 20 років від дати подання заявки;
- Б) 30 років від дати подання заявки.
- В) Протягом всього життя винахідника.

45. За яких умов винахід (корисна модель) визнаються промислово придатними?:

- А) Якщо надано відповідний висновок Міністерством промислової політики України;
- Б) Якщо їх можна використати в промисловості або іншій сфері діяльності.

46. Чи визнаються винахідниками особи, які надавали технічну допомогу винахіднику при створенні його винаходу?:

- А) Так;
- Б) Ні;
- В) Вони визнаються співвинахідниками.

47. Протягом якого строку винахіднику належить право авторства?:

- А) Безстроково;
- Б) 20 років від дати подання заявки;
- В) Воно належить державі.

48. Чи повинна корисна модель відповідати вимогам новизни?:

- А) Так;
- Б) Так, у випадках, які встановлені законом;
- В) Ні.

49. Чи можуть одержати правову охорону як корисні моделі ті самі об'єкти, які можуть одержати правову охорону як винахід?:

- А) Так;
- Б) Ні.

50. Виберіть правильне визначення поняття промисловий зразок?:

- А) Це внутрішнє розташування елементів, із яких складається пристрій;

Б) Це нове конструктивне рішення промислового виробу, що визначає його зовнішній вигляд та конкретні засоби реалізації творчого задуму.

51. Чи вимагається законодавством державна реєстрація патенту?

А) Так;

Б) Ні.

52. Чи може патент визнаватися недійсним судом?

А) Так;

Б) Ні.

53. Який строк чинності виключних майнових прав інтелектуальної власності на винахід?:

А) 20 років, що відліковуються від дати подання заявки на винахід;

Б) 10 років, що відліковуються від дати подання заявки на винахід;

В) Є чинними протягом всього життя винахідника.

54. Який строк чинності виключних майнових прав інтелектуальної власності на корисну модель?:

А) 20 років, що відліковуються від дати подання заявки;

Б) 15 років, що відліковуються від дати подання заявки;

В) 10 років, що відліковуються від дати подання заявки.

55. Який критерій використовується для надання компонуванню інтегральної мікросхеми правової охорони?:

А) Новизна;

Б) Оригінальність;

В) Промислова придатність.

56. Яким документом засвідчується право власності на компоновання інтегральної мікросхеми?

- А) Свідоцтвом;
- Б) Патентом;
- В) Сертифікатом.

57. Чи може певний процес бути об'єктом раціоналізаторської пропозиції?

- А) Так;
- Б) Ні.

58. Раціоналізаторами можуть бути?:

- А) Фізичні особи;
- Б) Юридичні особи;
- В) А і Б.

59. Чи вимагається законом державна реєстрація нового сорту рослин?:

- А) Так;
- Б) Ні.

60. Який строк чинності виключних майнових прав інтелектуальної власності на сорт рослин, породи тварин?:

- А) 30 років, що відліковуються з 1 січня року, наступного за роком державної реєстрації цих прав;
- Б) 35 років, що відліковуються з 1 січня року, наступного за роком державної реєстрації цих прав;
- В) 50 років, що відліковуються з 1 січня року, наступного за роком державної реєстрації цих прав;

61. Суб'єктами права на комерційне найменування є:

- А) Фізичні особи;
- Б) Юридичні особи;
- В) А і Б.

62. Чи можуть особи мати однакові комерційні найменування?:

- А) Так;
- Б) Ні;
- В) Можуть, якщо це не вводить в оману споживачів.

63. Чи встановлений ЦК України вичерпний перелік майнових прав інтелектуальної власності на комерційне найменування?:

- А) Так;
- Б) Ні.

64. Чи встановлена законом можливість передачі частинами майнових прав інтелектуальної власності?:

- А) Так;
- Б) Ні.

65. Чи припиняються майнові права інтелектуальної власності при ліквідації юридичної особи?:

- А) Так;
- Б) Ні.
- В) Вони переходять до правонаступників.

66. Чи отримує правову охорону позначення, яке зображує державний герб?:

- А) Так;
- Б) Ні.

67.Суб'єктами права інтелектуальної власності на торговельну марку є?:

- А) Фізичні особи;
- Б) Юридичні особи;
- В) А і Б.

68.Чи може право інтелектуальної власності на торговельну марку належати одночасно кільком юридичним особам?:

- А) Так;
- Б) Ні.

69.З якого моменту інформація стає комерційною таємницею?:

- А) З моменту її виникнення;
- Б) З моменту державної реєстрації.

70.Який строк чинності права інтелектуальної власності на комерційну таємницю?:

- А) 10 років з моменту її державної реєстрації;
- Б) 15 років з моменту її державної реєстрації;
- В) Строк існування сукупності ознак комерційної таємниці.

НОРМАТИВНІ АКТИ

Міжнародні документи:

Бернська конвенція про охорону літературних і художніх творів 1886 року.

Будапештський договір про міжнародне визнання депонування мікроорганізмів з метою патентної процедури.

Брюссельська конвенція про розповсюдження несучих програм сигналів, що передаються через супутники.

Всесвітня конвенція про авторське право 1952 року.

Гаазька угода про міжнародну реєстрацію промислових зразків 1925 року.

Договір ВОІВ про авторське право.

Договір ВОІВ про виконання і фонограми.

Договір про закони щодо товарних знаків 1994 року.

Договір про патентне право.

Договір про патентну кооперацію 1970 року.

Женевська конвенція про охорону інтересів виробників фонограм від незаконного відтворення їх фонограм 1971 року.

Конвенція про охорону інтересів виробників фонограм від незаконного відтворення їхніх фонограм.

Лісабонська угода про охорону найменувань місця походження товару та їх міжнародна реєстрація 1958 року.

Мадридська угода про міжнародну реєстрацію знаків 1891 року.

Міжнародна конвенція по охороні нових сортів рослин.

Міжнародна конвенція про охорону інтересів виконавців, виробників фонограм і організацій мовлення.

Ніщцька угода про Міжнародну класифікацію товарів і послуг для реєстрації знаків.

Паризька конвенція про охорону промислової власності 1883 року.

Римська конвенція про охорону інтересів виконавців, виробників фонограм і органів мовлення 1961 року.

VIII. МІЖНАРОДНІ УГОДИ ДЕРЖАВ-УЧАСНИЦЬ СНД

Угода про заходи щодо охорони промислової власності і створення Міждержавної ради з питань охорони промислової власності.

Угода про співробітництво в галузі авторського права і суміжних прав.

Угода про взаємне забезпечення збереження міждержавних секретів в галузі правової охорони винаходів.

Угода про заходи щодо попередження та припинення використання

неправдивих товарних знаків та географічних зазначень.

Угода про співробітництво по припиненню правопорушень в сфері інтелектуальної власності.

ІХ. ЗАГАЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО У СФЕРІ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ:

1. Конституція України. - К., 2005 (ст. ст. 9, 41, 54)
2. Цивільний кодекс України. - Харків, 2010
3. Кодекс України про адміністративні правопорушення. – Харків, 2010
4. Кримінальний кодекс України. – Харків, 2010 (ст. ст. 176, 177, 203-1, 216, 229, 239, 232)
5. Сімейний кодекс України. – Київ, 2010.
6. Митний кодекс України. – Харків, 2010 (ст. ст. 255-258)
7. Кримінально-процесуальний кодекс України. – Харків, 2010
8. Господарський процесуальний кодекс України. - К., 2010
9. Кодекс законів про працю України. - К., 2010 (ст. ст. 42, 91, 95, 126)
10. Цивільний процесуальний кодекс України. – Харків, 2010
11. Про захист економічної конкуренції. Закон України від 11 січня 2001 року // Відомості Верховної Ради України. - 2001. - № 12. - Ст. 64
12. Про Антимонопольний комітет України. Закон України від 26 листопада 1993 року // Відомості Верховної Ради України. - 1993. - № 50. - Ст. 472
13. Про інноваційну діяльність. Закон України від 4 липня 2002 року // Відомості Верховної Ради України. - 2002. - № 36. - Ст. 266
14. Про зовнішньоекономічну діяльність. Закон України від 16 квітня 1991 року // Відомості Верховної Ради УРСР. - 1991. - № 29. - Ст. 377
15. Про господарські товариства. Закон України від 19 вересня 1991 року // Відомості Верховної Ради України. - 1991. - № 49. - Ст. 682
16. Про об'єднання громадян. Закон України від 16 червня 1992 року // Відомості Верховної Ради України. - 1992. - № 34. - Ст. 504
17. Основи законодавства України про культуру. Закон України від 14 лютого 1992 року // Відомості Верховної Ради України. - 1992. - № 21. - Ст. 294

18. Про інформацію. Закон України від 2 жовтня 1992 року // Відомості Верховної Ради України. - 1992. - № 48. - Ст. 650
19. Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні. Закон України від 16 листопада 1992 року // Відомості Верховної Ради України. - 1993. - № 1. - Ст. 1
20. Про режим іноземного інвестування. Закон України від 19 березня 1996 року // Відомості Верховної Ради України. - 1996. - № 19. - Ст. 80
21. Про науково-технічну інформацію. Закон України від 25 червня 1993 року // Відомості Верховної Ради України від 17.08.1993 - 1993 р., № 33, стаття 345
22. Про інвестиційну діяльність. Закон України від 18 вересня 1991 року // Відомості Верховної Ради України. - 1991. - № 47. - Ст. 646
23. Про телебачення і радіомовлення. Закон України від 21 грудня 1993 року // Відомості Верховної Ради України. - 1994. - № 10. - Ст. 43
24. Про захист інформації в автоматизованих системах. Закон України від 5 липня 1994 року // Відомості Верховної Ради України. - 1994. - № 31. - Ст. 286
25. Про наукову і науково-технічну експертизу. Закон України від 10 лютого 1995 року // Відомості Верховної Ради України. - 1995. - № 9. - Ст. 56
26. Про наукову і науково-технічну діяльність. Закон України від 13 грудня 1991 року // Відомості Верховної Ради України. - 1992. - № 12. - Ст. 165
27. Про рекламу. Закон України від 3 липня 1996 року // Відомості Верховної Ради України. - 1996. - № 39. - Ст. 181
28. Про видавничу справу. Закон України від 5 червня 1997 року // Відомості Верховної Ради України. - 1997. - № 32. - Ст. 206
29. Про народні художні промисли. Закон України від 21 червня 2001 року // Відомості Верховної Ради України. - 2001. - № 41. - Ст. 199
30. Про архітектурну діяльність. Закон України від 20 травня 1999 року // Відомості Верховної Ради України. - 1999. - № 31. - Ст. 246
31. Про державну підтримку засобів масової інформації та соціальний захист

- журналістів. Закон України від 23 вересня 1997 року // Відомості Верховної Ради України. - 1998. - № 50. - Ст. 302
32. Про професійних творчих працівників і творчі союзи. Закон України від 7 жовтня 1997 року // Відомості Верховної Ради України. - 1998. - № 52. - Ст. 312
33. Про кінематографію. Закон України від 13 січня 1998 року // Відомості Верховної Ради України. - 1998. - № 22. - Ст. 114
34. Про особливості державного регулювання діяльності суб'єктів господарювання, пов'язаної з виробництвом, експортом, імпортом дисків для лазерних систем зчитування. Закон України від 17 січня 2002 року // Відомості Верховної Ради України. - 2002. - № 17. - Ст. 121
35. Декрет Кабінету Міністрів України "Про стандартизацію і сертифікацію" від 10 травня 1993 року // Відомості Верховної Ради України. - 1993. - № 27. - Ст. 289
36. Про заходи щодо охорони інтелектуальної власності в Україні. Указ Президента України від 27 квітня 2001 року // Офіційний вісник України. - 2001. - № 18. - Том 2. - Стор. 820. - Ст. 783
37. Про тимчасове положення про правову охорону об'єктів промислової власності та раціоналізаторських пропозицій в Україні від 18 вересня 1992 року // Збірник указів Президента. - 1992. - № 3
38. Постанова КМУ "Про затвердження Положення про Державний департамент інтелектуальної власності" від 20 червня 2000 року // Офіційний вісник України. - 2000. - № 25. - Стор. 140. - Ст. 1060
39. Розпорядження КМУ "Про затвердження Концепції розвитку національної системи правової охорони інтелектуальної власності" від 13 червня 2002 року // Офіційний вісник України. - 2002. - № 24. - том 1. - Стор. 77. - Ст. 1177
40. Розпорядження КМУ "Про затвердження Концепції легалізації програмного забезпечення та боротьби з нелегальним його використанням" від 15 травня 2002 року // Офіційний вісник України. -

2002. - № 20. - Стор. 85. - Ст. 989

- 41.Постанова КМУ “Про утворення Державної патентної бібліотеки” від 19 серпня 2002 року // Офіційний вісник України. - 2002. - № 34. - Стор. 203. - Ст. 1610
- 42.Про затвердження Положення про представників у справах інтелектуальної власності (патентних повірених). Постанова КМУ від 27 серпня 1997 року // Офіційний вісник України. - 1997. - № 35. - Стор. 95
- 43.Положення про державний реєстр представників у справах інтелектуальної власності (патентних повірених). Положення Державного патентного відомства від 30 серпня 1994 року // www.rada.gov.ua
- 44.Про затвердження Порядку використання комп'ютерних програм в органах виконавчої влади. Постанова КМУ від 10 вересня 2003 року // www.rada.gov.ua
- 45.Про затвердження Порядку сплати зборів за дії, пов'язані з охороною прав на об'єкти інтелектуальної власності. Постанова КМУ від 23 грудня 2004 року // www.rada.gov.ua
- 46.Наказ Державного патентного відомства України про встановлення розміру плати за атестацію кандидатів у представники у справах інтелектуальної власності (патентних повірених) від 5 вересня 1994 року // www.rada.gov.ua
- 47.Положення про комісію ДДІВ по атестації представників у справах інтелектуальної власності (патентних повірених). Наказ Державного патентного відомства від 30 серпня 1994 року // www.rada.gov.ua
- 48.Наказ "Про запровадження у вищих навчальних закладах навчальної дисципліни "Інтелектуальна власність". Наказ Міністерства та науки від 20 жовтня 2004 року // www.rada.gov.ua
- 49.Наказ "Про створення підрозділів з питань інтелектуальної власності". Наказ Міністерства та науки від 1 листопада 2005 року // www.rada.gov.ua

ІХ. СПЕЦІАЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО УКРАЇНИ У СФЕРІ АВТОРСЬКОГО ПРАВА І СУМІЖНИХ ПРАВ:

1. Про авторське право і суміжні права. Закон України від 23 грудня 1993 року № 3792-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. - 1994. - № 13. - стаття 64
2. Про розповсюдження примірників аудіовізуальних творів, фонограм, відеограм, комп'ютерних програм, баз даних. Закон України 23 березня 2000 року N 1587-ІІІ // Відомості Верховної Ради України. - 2000. - № 24. - стаття 183
3. Про невідкладні заходи щодо соціального захисту діячів літератури і мистецтва в умовах переходу до ринкових відносин. Указ Президента України від 6 лютого 1992 року № 75 // Збірник указів Президента. - 1992. - № 1
4. Про державну економічну підтримку вітчизняних друкованих засобів масової інформації. Указ Президента України від 16 квітня 1997 року № 332/97 // Урядовий кур'єр від 19.04.1997
5. Про упорядкування торгівлі деякими підакцизними товарами, пов'язаними з використанням аудіовізуальних творів і примірників фонограм. Указ Президента України від 20 травня 1998 року № 491/98 // Офіційний вісник України. - 1998. - № 20. - стор. 2
6. Про деякі питання державної підтримки книговидавничої справи. Указ Президента України від 23 липня 1998 року № 816/98 // Урядовий кур'єр від 25.07.1998
7. Про заходи щодо охорони інтелектуальної власності в Україні. Указ Президента України від 27 квітня 2001 року № 285/2001 // Офіційний вісник України. - 2001. - № 18. - том 2. - стор. 820. - стаття 783
8. Про невідкладні заходи щодо посилення захисту прав інтелектуальної власності в процесі виробництва, експорту, імпорту та розповсюдження дисків для лазерних систем зчитування. Указ Президента України від 30

- січня 2002 року // Офіційний вісник України. - 2002. - № 5. - стор. 40. - стаття 188
9. Про розміри відрахувань до фондів творчих спілок України за використання творів літератури та мистецтва. Постанова КМУ від 3 березня 1992 р. № 108 // www.rada.gov.ua
  10. Про державну реєстрацію прав автора на твори науки, літератури і мистецтва. Постанова КМУ від 18 липня 1995 р. N 532 // www.rada.gov.ua
  11. Про затвердження Правил роздрібної торгівлі примірниками аудіовізуальних творів і фонограм. Постанова КМУ від 4 листопада 1997 р. N 1209 // Офіційний вісник України. - 1997. - № 45. - стор. 55
  12. Про затвердження Положення про державне посвідчення на право розповсюдження і демонстрування фільмів. Постанова КМУ від 17 серпня 1998 р. № 1315 // Офіційний вісник України. - 1998. - № 33. - стор. 91
  13. Про державну реєстрацію авторського права і договорів, які стосуються права автора на твір. Постанова КМУ від 27 грудня 2001 р. № 1756 // Офіційний вісник України. - 2001. - № 52. - стор. 114. - стаття 2369
  14. Про затвердження Порядку обігу дисків для лазерних систем зчитування, що були вироблені або імпортовані до набрання чинності Законом України “Про особливості державного регулювання діяльності суб’єктів господарювання, пов’язаної з виробництвом, експортом, імпортом дисків для лазерних систем зчитування. Постанова КМУ від 29 квітня 2002 р. № 600 // Офіційний вісник України. - 2002. - № 19. - стор. 13. - стаття 963
  15. Про затвердження Положення про державного інспектора з питань інтелектуальної власності Державного департаменту інтелектуальної власності. Постанова КМУ від 17 травня 2002 р. № 674 // Офіційний вісник України. - 2002. - № 21. - стор. 68. - стаття 1042
  16. Про затвердження Порядку надання, зберігання та видачі примірників дисків для лазерних систем зчитування. Постанова КМУ від 4 липня 2002 р. № 925 // Офіційний вісник України. - 2002. - № 27. - стор. 84. - стаття

17. Про затвердження розміру винагороди (роялті) за використання опублікованих з комерційною метою фонограм і відеограм та порядку її виплати. Постанова КМУ від 18 січня 2003 р. № 71 // Офіційний вісник України. - 2003. - № 4. - стор. 295. - стаття 128
18. Про затвердження мінімальних ставок винагороди (роялті) за використання об'єктів авторського права і суміжних прав. Постанова КМУ від 18 січня 2003 р. № 72 // Офіційний вісник України. - 2003. - № 4. - стор. 298. - стаття 129
19. Про затвердження Порядку легалізації комп'ютерних програм в органах виконавчої влади. Постанова КМУ від 4 березня 2004 р. № 253 // Офіційний вісник України. - 2004. - № 10. - стор. 77. - стаття 586
20. Про затвердження форм документів щодо питань видачі контрольних марок імпортерам, експортерам та відтворювачам примірників аудіовізуальних творів, фонограм, відеограм, комп'ютерних програм, баз даних та інструкцій по здійсненню державного контролю за дотриманням законодавства у сфері інтелектуальної власності. Наказ Міністерства та науки від 04.05.2005 року № 273 // Офіційний вісник України. - 2005. - № 22. - стор. 151. - стаття 1242
21. Про порядок виплати авторської винагороди за передачу виключних майнових прав на фільм і його використання, що створюється за державним замовленням Міністерства культури і мистецтв України. Наказ Міністерства культури № 203 від 03.04.2002 року // Офіційний вісник України. - 2002. - № 20. - стор. 118. - стаття 998
22. Про затвердження ліцензійних умов провадження господарської діяльності з виробництва дисків для лазерних систем зчитування. Наказ Держпідприємництва № 71/382 від 03.07.2002 року // Офіційний вісник України. - 2002. - № 30. - стор. 111. - стаття 1438
23. Положення про реєстр виробників та розповсюджувачів програмного забезпечення. Постанова КМУ від 14 січня 2004 року № 27 // Офіційний

вісник України. - 2004. - № 2. - том 1. - стор. 112. - стаття 51

24. Про затвердження Порядку контролю за додержанням Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з виробництва дисків для лазерних систем зчитування. Наказ Держпідприємництва 21.02.2003 року № 12/93 Офіційний вісник України від 04.04.2003 - 2003 р., № 12, стор. 206, стаття 556
25. Про затвердження Порядку визначення уповноважених організацій колективного управління. Наказ Міністерства освіти та науки від 21.05.2003 року № 309 // Офіційний вісник України. - 2003. - № 24. - стор. 158. - стаття 1147
26. Про затвердження Порядку обліку організацій колективного управління та здійснення нагляду за їх діяльністю. Наказ Міністерства освіти та науки від 21.05.2003 року № 311 // Офіційний вісник України. - 2003. - № 24. - стор. 165. - стаття 1148
27. Про затвердження Порядку здійснення відрахувань виробниками та імпортерами обладнання і матеріальних носіїв, із застосуванням яких у домашніх умовах можна здійснити відтворення творів і виконань, зафіксованих у фонограмах і (або) відеограмах. Наказ Міністерства освіти та науки та інших відомств від 24.11.2003 року № 780/123/561 // Офіційний вісник України. - 2003. - № 51. - том 2. - стор. 431. - стаття 2717
28. Про утворення Реєстру комп'ютерних програм. Наказ Міністерства освіти та науки від 29.11.2004 року № 888 // Офіційний вісник України. - 2004. - № 49. - стор. 209. - стаття 3248
29. Про затвердження правил використання комп'ютерних програм у навчальних закладах. Наказ Міністерства освіти та науки від 02.12.2004 року № 903 // Офіційний вісник України. - 2005. - № 3. - стор. 173. - стаття 164

СПЕЦІАЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО УКРАЇНИ У СФЕРІ ІТ :

1. Закон України "Про охорону прав на винаходи і корисні моделі" від 15

- грудня 1993 року // Відомості Верховної Ради України. - 1994. - № 7. - Ст. 32
2. Закон України "Про охорону прав на промислові зразки" від 15 грудня 1993 року // Відомості Верховної Ради України. - 1994. - № 7. - Ст. 34
  3. Закон України "Про охорону прав на знаки для товарів і послуг" від 15 грудня 1993 року // Відомості Верховної Ради України. - 1994. - № 7. - Ст. 36
  4. Закон України "Про охорону прав на зазначення походження товарів" від 16 червня 1999 року // Відомості Верховної Ради України. - 1999. - № 32. - Ст. 267
  5. Закон України "Про охорону прав на топографії інтегральних мікросхем" від 5 листопада 1997 року // Відомості Верховної Ради України. - 1998. - № 8. - Ст. 28
  6. Закон України "Про захист від недобросовісної конкуренції" від 7 червня 1996 року // Відомості Верховної Ради України. - 1996. - № 36. - Ст. 164
  7. Постанова №5 Пленуму Верховного Суду України від 04.06.2010 року «Про застосування судами норм законодавства у справах про захист авторського права і суміжних прав». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.scourt.gov.ua/>
  8. Про спеціально уповноважені органи для визначення та контролю особливих властивостей та інших характеристик товарів. Розпорядження КМУ від 23 квітня 2001 року № 149-р // Офіційний вісник України. - 2001. - Стор. 174. - Ст. 764
  9. Про затвердження Порядку надання Кабінетом Міністрів України дозволу на використання запатентованого винаходу (корисної моделі) чи зареєстрованої топографії інтегральної мікросхеми. Постанова КМУ від 6 квітня 1998 року № 444 // Офіційний вісник України. - 1998. - № 14. - Стор. 49
  10. Про затвердження Угоди про взаємне забезпечення збереження міждержавних секретів у галузі правової охорони винаходів. Постанова

- КМУ від 13 грудня 1999 року № 2292 // Офіційний вісник України. - 1999. - № 50. - Стор. 154
11. Про порядок виплати винагороди авторам винаходів і промислових зразків, що охороняються чинними на території України свідоцтвами СРСР. Постанова КМУ від 11 липня 1994 року № 473 // www.rada.gov.ua
12. Про Всеукраїнський конкурс інноваційних технологій. Постанова КМУ від 28 жовтня 2004 року № 1421 // Офіційний вісник України. - 2004. - № 44. - Стор. 16. - Ст. 2878
13. Про затвердження Порядку сплати зборів за дії, пов'язані з охороною прав на об'єкти інтелектуальної власності. Постанова КМУ від 23 грудня 2004 року № 1716 // Офіційний вісник України. - 2004. - № 51. - Стор. 101. - Ст. 3354
14. Про затвердження Порядку надання Кабінетом Міністрів України дозволу на використання запатентованого винаходу (корисної моделі) чи зареєстрованої топографії інтегральної мікросхеми. Постанова КМУ від 14 січня 2004 року № 8 // Офіційний вісник України. - 2004. - № 2. - том 1. - Стор. 24. - Ст. 38
15. Наказ про створення підрозділів комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності. Затверджений Міністерством освіти і науки 24.06.2004 року № 533 // www.sdip.gov.ua
16. Про затвердження Регламенту Апеляційної палати Державного департаменту інтелектуальної власності. Наказ Міністерства освіти і науки від 15.09.2003 № 622 // www.rada.gov.ua
17. Порядок визнання знака добре відомим в Україні Апеляційною палатою Державного департаменту інтелектуальної власності. Наказ Міністерства освіти і науки від 15.04.2005 № 228 // Офіційний вісник України. - 2005. - № 19. - Стор. 193. - Ст. 1007
18. Положення про Державний реєстр свідоцтв України на знаки для товарів і послуг. Наказ Міністерства освіти і науки від № 10 від 10.01.2002 року // Офіційний вісник України. - 2002. - № 5. - Стор. 122. - Ст. 207

19. Положення про Державний реєстр патентів України на промислові зразки. Наказ Міністерства освіти і науки № 290 від 12.04.2001 року // Офіційний вісник України. - 2001. - № 18. - том 2. - Стор. 1020. - Ст. 803
20. Положення про Державний реєстр патентів і деклараційних патентів України на винаходи. Наказ Міністерства освіти і науки № 291 від 12.04.2001 // Офіційний вісник України. - 2001. - № 18. - том 2. - Стор. 1029. - Ст. 804
21. Положення про Державний реєстр України топографії інтегральних мікросхем. Наказ Міністерства освіти і науки № 292 від 12.04.2001 // Офіційний вісник України. - 2001. - № 18. - том 2. - Стор. 1041. - Ст. 805
22. Положення про Державний реєстр деклараційних патентів України на корисні моделі. Наказ Міністерства освіти і науки № 469 від 20.06.2001 // Офіційний вісник України. - 2001. - № 27. - Стор. 124. - Ст. 1227
23. Положення про Державний реєстр патентів і деклараційних патентів України на секретні винаходи. Наказ Міністерства освіти і науки № 739 від 14.11.2001 // Офіційний вісник України. - 2001. - № 47. - Стор. 314. - Ст. 2125
24. Положення про Державний реєстр України назв місць походження товарів і прав на використання реєстрованих кваліфікованих зазначень походження товарів. Наказ Міністерства освіти і науки № 798 від 13.12.2001 року // Офіційний вісник України. - 2001. - № 52. - Стор. 362. - Ст. 2402
25. Положення про комісію ДДІВ по атестації представників у справах інтелектуальної власності (патентних повірених). Наказ Державного патентного бюро № 95 від 30.08.94 року // www.rada.gov.ua
26. Положення про перелік видових назв товарів. Наказ Міністерства освіти і науки № 583 від 12.12.2000 року // Офіційний вісник України. - 2001. - № 4. - Стор. 343. - Ст. 163
27. Положення про Державний реєстр деклараційних патентів України на секретні корисні моделі. Наказ Міністерства освіти і науки № 738 від 14.11.2001 року // Офіційний вісник України. - 2001. - № 47. - Стор. 307. - Ст. 2124
28. Інструкція про порядок продовження строку дії патенту на винахід,

- об'єктом якого є засіб, використання якого потребує дозволу компетентного органу. Затверджено наказом Міністерства освіти і науки № 298 від 13.05.2002 року // Офіційний вісник України. - 2002. - № 22. - Стор. 140. - Ст. 1084
29. Про затвердження Положення про Комісію щодо погодження питань про внесення позначення, що містить офіційну назву держави "Україна", до знака для товарів і послуг. Наказ Міністерства освіти і науки від 07.10.2003 року № 677 // Офіційний вісник України. - 2003. - № 42. - Стор. 216. - Ст. 2247
30. Про затвердження Правил погодження питань про внесення позначення, що містять офіційну назву держави "Україна", до знака для товарів і послуг // Наказ Міністерства освіти і науки України від 04.03.2004 року № 175 // Офіційний вісник України. - 2004. - № 11. - стор. 176. - стаття 693
31. Інструкція про офіційну публікацію заяви про готовність надання будь-якій особі дозволу на використання запатентованого винаходу (корисної моделі) та клопотання про її відкликання. Затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України від 03.08.2001 № 575 // Офіційний вісник України. - 2001. - № 34. - стор. 369. - стаття 1614
32. Інструкція про подання, розгляд, публікацію та внесення до реєстру відомостей про передачу права власності на винахід (корисну модель) та видачу ліцензії на використання винаходу (корисної моделі). Затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України від 16.07.2001 р. № 521 // Офіційний вісник України. - 2001. - № 31. - стор. 377. - стаття 1438
33. Інструкція про подання, розгляд, публікацію та внесення до реєстру відомостей про передачу права власності на промисловий зразок та видачу ліцензії на використання промислового зразка. Затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України від 03.08.2001 № 574 // Офіційний вісник України. - 2001. - № 34. - стор. 353. - стаття 1613
34. Інструкція про офіційну публікацію заяви про надання будь-якій особі дозволу на використання запатентованого промислового зразка та

- клопотання про її відкликання. Затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України від 03.08.2001 № 575 // Офіційний вісник України. - 2001. - № 34. - стор. 369. - стаття 1614
35. Інструкція про подання, розгляд, публікацію та внесення до реєстру відомостей про передачу права власності на знак для товарів і послуг та видачу ліцензії на використання знака для товарів і послуг. Затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України від 03.08.2001 № 576 // Офіційний вісник України. - 2001. - № 34. - стор. 376. - стаття 1615
36. Інструкція про подання, розгляд, публікацію та внесення до реєстру відомостей про передачу права власності на топографію інтегральної мікросхеми та видачу ліцензії на використання топографії інтегральної мікросхеми. Затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України від 03.08.2001 № 577 // Офіційний вісник України. - 2001. - № 34. - стор. 392. - стаття 1616
37. Інструкція про видачу патентів України на секретні винаходи, які охороняються авторськими свідоцтвами СРСР на секретні винаходи. Затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України від 11.03.2002 № 184 // Офіційний вісник України. - 2002. - № 14. - стор. 281. - стаття 772
38. Інструкція про порядок видачі патентів України на винаходи, що охороняються авторськими свідоцтвами СРСР. Затверджена Наказом Держпатенту України від 13 липня 1995 р. № 111 // www.rada.gov.ua
39. Правила складання та подання заявки на промисловий зразок. Затверджені Наказом Міністерства освіти і науки України від 18.02.2002 № 110 // Офіційний вісник України. - 2002. - № 11. - стор. 202. - стаття 531
40. Правила розгляду заявки на промисловий зразок. Затверджені Наказом Міністерства освіти і науки України від 18.03.2002 № 198 // Офіційний вісник України. - 2002. - № 14. - стор. 286. - стаття 773
41. Правила розгляду заявки на винахід та заявки на корисну модель.

- Затверджені Наказом Міністерства освіти і науки України від 15.03.2002 № 197 // Офіційний вісник України. - 2002. - № 16. - стор. 356. - стаття 887
42. Правила складання, подання та розгляду заявки на реєстрацію топографії інтегральної мікросхеми. Затверджені Наказом Міністерства освіти і науки України від 18.04.2002 № 260 // Офіційний вісник України. - 2002. - № 19. - стор. 25. - стаття 966
43. Правила складання і подання заявки на винахід та заявки на корисну модель. Затверджені Наказом Міністерства освіти і науки України від 22.01.2001 № 22 // Офіційний вісник України. - 2001. - № 9. - стор. 382. - стаття 386
44. Правила складання, подання та проведення експертизи заявки на реєстрацію кваліфікованого зазначення походження товару та/або права на використання реєстрованого кваліфікованого зазначення походження товару. Затверджені Наказом Міністерства освіти і науки України від 17.08.2001 № 598 // Офіційний вісник України. - 2001. - № 36. - стор. 385. - стаття 1682
45. Правила складання і подання заявки на видачу свідоцтва України на знак для товарів і послуг. Затверджені Держпатентом України від 28 липня 1995 р. № 116 // www.rada.gov.ua
46. Наказ Міносвіти та науки від 22.04.2005 № 247 "Про затвердження Інструкції про порядок ознайомлення будь-якої особи з матеріалами заявки на об'єкт права інтелектуальної власності" // Офіційний вісник України. - 2005. - № 19. - стор. 202. - стаття 1008

ДЕРЖАВНІ СТАНДАРТИ УКРАЇНИ (ДСТУ):

ДСТУ 3574-97 "Патентний формуляр. Основні положення. Порядок складання та оформлення."

ДСТУ 3575-97 "Патентні дослідження. Основні положення та порядок

проведення.”

Х. ЛІТЕРАТУРА:

1. Азбука авторского права/ под ред. Е.В.Тарасовой. - М. - 1982
2. Азимов Ч.Н. договорные отношения в области научно-технического прогресса. -Х. - 1981
3. Азимов Ч.Н. Основы патентного права Украины. - Х. - 1995.
4. Амангельды А.А. Договоры в сфере интеллектуальной собственности по законодательству Республики Казахстан. – Алматы, Правовая Реформа в Казахстане, 2010. – 343 с.
5. Андросчук Г. О., Работягова Л. І. Патентне право: права охорона винаходів: Навч. посібник. - К.: МАУП, 1999
6. Антимонов Б.С, Флейшиц В.А. Авторское право. - М. - 1957.
7. Антимонов Б.С, Флейшиц В.А. Изобретательское право. - М. - 1960.
8. Антонов В.М. Інтелектуальна власність і комп'ютерне авторське право. - К., 2005.
9. Богуславский М.М. Вопросы авторского права в международных отношениях. - М. - Наука. - 1973. - 336 с.
10. Богуславский М.М. Патентные вопросы в международных отношениях. -М. -1962.
11. Венгеров А.Б. Право и информация в условиях автоматизации управления. - М. - 1978.
12. Відшкодування матеріальної та моральної шкоди. Зб. нормативних актів. - К., 2004.
13. Винахід / За ред. В. Л. Петрова. - К.,1999.
14. Гаврилов З.П. Советское авторское право. Основные положения. Тенденции развития. - М. - Наука. - 1984.
15. Гаврилов З.П. Издательство и автор. Вопросы и ответы по авторскому праву. -М. - 1981.
16. Гришаев С.П. Правовая охрана изобретений, промышленных образцов, полезных моделей в России и за рубежом. - М. - 1993. - 72 с.

17. Господарське судочинство в Україні: Суд. Практика. Захист прав інтелектуальної власності / За ред. Д. М. Притики. - К., 2004
18. Дахно І. І. Патентно-лицензионная работа. - К., 1996.
19. Дахно І. І. Право інтелектуальної власності: Навч. Посібник. - К, 2002.
20. Договірне право України. Загальна частина: навч. посібник / за ред. О.В. Дзери. – к: Юрінком Інтер, 2010. – 896 с.
21. Дроб'язко В. С., Дроб'язко Р. В. Право інтелектуальної власності. - К., 2004.
22. Законодательство Украины об интеллектуальной собственности. - Х., 2002.
23. Законодавство України про охорону інтелектуальної власності. - К., 1999.
24. Законодавчі акти і нормативні документи України з питань інтелектуальної власності / Автор. кол. Є. М. Горбань; Н. М. Жданова; Р. Й. Лихотоп; В. С. Пикалюк; А. Б. Жданов. - К., 1999.
25. Захист прав інтелектуальної власності: довід Сполучених Штатів Америки. Збірник документів, матеріалів, статей / за заг. Ред. О. Д. Святоцького. - К., 2003.
26. Знаки для товарів і послуг / За ред. В. Л. Петрова. - К., 1999
27. Зобов'язальне право. Теорія і практика. Під ред. О.В. Дзери. - К. - 1998.
28. Інтелектуальна власність. Навчальний посібник / За ред. П.М. Цибульова. – К: УкрІНТЕУ, 2006. – 276 с.
29. Інтелектуальна власність в Україні: правові засади та практика / За ред. В. Л. Петрова, В. О. Жарова. У 4-х томах. - К., 1999.
30. Інтелектуальна власність: словник- довідник / За ред. О. Д. Святоцького, В. Л. Петрова. У 2-х томах. - К., 2000.
31. Интеллектуальная собственность. Основные материалы. Перевод с английского. -Новосибирск. - 1993.
32. Интеллектуальная собственность в Украине: правовые основы и практика. В 4-х томах. Научно-практическое издание. Под общей

редакцией доктора юридических наук, профессора А.Д. Святоцкого. — К. -
Інюре.- 1999.-578 с.

33. Интеллектуальная собственность /в двух книгах/. - Минск. - 1997.

34. Ионас В.Я. Произведения творчества в гражданском праве. — М. —
Юрид. литература. - 1972.

35. Калюжный Р.А. Научно-технический прогресс в деятельности
правоохранительных органов. - К. - 1990.

36. Кейзеров Н.М., Чалиба Т.М. Интеллектуальная собственность и
культурные ценности /проблемы социально-правовой защиты/. - М. - 1994.

37. Коментар до Конституції України. - К., 1996.

38. Корисна модель / За ред. В. Л. Петрова. - К., 1999

39. Крайнев П. П. Интеллектуальна економіка: управління промисловою
власністю. - К., 2004

40. Кузнецов М.Н. Охрана результатов творческой деятельности в
международном частном праве. - М. - 1988.

41. Кукрус А.Б., Кейтель Х. Охрана промышленной собственности.
Аналитический обзор. - Талин, 1980.

42. Макода В. Є. Правова охорона промислових зразків. - К., 2000.

43. Матвеев Ю.Г. Международная охрана авторских прав. - М. - 1987.

44. Матвеев Ю.Г. Международные конвенции по авторскому праву. - М. -
Межд. отношения. - 1978.

45. Международное частное право. Учебное пособие/ сост. Задыхайло Д.В.
- Харьков. - Консум. - 1998.

46. Мікульонок І. О. Основи інтелектуальної власності. - К., 2005.

47. Мусияка В.Л. Авторские договоры. - К. - 1988.

48. Научно-практический комментарий Семейного Кодексу Украины / За ред. Ю.
С. Червоного. - К., Истина, 2003.

49. Охорона інтелектуальної власності в Україні / Авт. кол.: С.О.Довгий;
В.О.Жаров; В.О.Зайчук та інші. - К., 2002

50. Підпригора О. А., Підпригора О. О. Право інтелектуальної

власності. - К.: Юрінком Інтер, 1998.

51. Право інтелектуальної власності: Підручник / За ред. О. А. Підпригори, О. Д. Святоцького. - К., 2002.

52. Прахов Б. Г. Интеллектуальная собственность: Словарь-справочник. - К.: Вища школа, 1999.

53. Промисловий зразок / За ред. В.Л. Петрова. - К., 1999.

54. Реєстрація договорів про передачу прав на об'єкти промислової власності / За ред. В. Л. Петрова. - К., 1999.

55. Сергеев А.П. Право интеллектуальной собственности в Российской Федерации. - Учебник. – М: Проспект. - 2006. - 751 с.

56. Сергеев А.П. Патентное право. Учебное пособие. -М. - 1994.

57.Серебровский В.Й. Вопросы советского авторского права. - М. - 1956.

58. Тимофеенко Л.П. Интеллектуальная собственность: проблемы правовой охраны и использования. - К., 1996.

59. Тимофеенко Л.П. О смежных правах. - К. - 1996.

60. Топографія інтегральної мікросхеми / За ред. В.Л. Петрова. - К., 1999

61. Цивільне право України. За ред. О.В.Дзери, Н.С.Кузнєцової. - ч. 1. - К. - Юрінком Інтер. - 1999. - 864 с.

62. Цивільне право України. За ред. О.В.Дзери, Н.С.Кузнєцової. - ч. 1. - К. - Юрінком Інтер. - 1999. - 784 с.

63. Чертков В.Л. Судебная защита прав и интересов автора. - М. - 1971.

64. Шалито Н.Б. Защита прав авторов открытий, изобретений, рационализаторских предложений и промышленных образцов. Учебное пособие. - М., 1987.

65. Шатров В.П. Международное сотрудничество в области изобретательского и авторского права. - М. - межд. отношения. - 1982.

66. Шестимиров А.А., Минаев А.А. Промышленные образцы. - М. - 1996. - 397с.

67.Штефан М.И. Ответственность за нарушение авторских и смежных прав. - Предпринимательство, хозяйство и право. - 1996. - № 9. - с.32 - 35.

68. Штефан М.И. Ответственность за нарушение прав в сфере промышленной собственности и судебная защита этих прав // Предпринимательство, хозяйство и право. - 1996. - № 10. - с.41 - 44.

69. Юрченко А.К. Издательский договор. - Ленинград. - 1988.